

VOCEA AUTORITĂȚILOR LOCALE

BULETINUL INFORMATIV AL CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA nr. 5 (8), 2013

UN NOU RUBICON AL APL -
LEGEA FINANȚELOR PUBLICE LOCALE!

FAPTE, NU PROMISIUNI: PRIMARI AU CERUT ÎN STRADĂ AUTONOMIE REALĂ!

Dacă Legea Finanțelor Publice Locale, promisă de atâta timp, nu va fi inclusă pe ordinea de zi a ședinței Legislativului, primarii vor veni la Chișinău însoțiți de cetățenii care i-au delegat în această funcție și care așteaptă de la ei o viață mai bună în teritoriu. Este decizia univocă pe care au luat-o cei circa 350 de edili locali, reprezentanți ai tuturor forțelor politice parlamentare și din toate regiunile RM, înscriși în lista de participanți la acțiunea preventivă - Marșul pașnic în susținerea Legii Finanțelor Locale, care a avut loc vineri, 11 octombrie, în capitală. Primarii spun că-și doresc să fie cu adevărat stăpâni în localitățile lor și că nu vor mai tolera să stea cu mâna întinsă, iar banii să fie repartizați după culoarea politică și simpatii subiective. A venit timpul să spunem lucrurilor pe nume: guvernării, deși au declarat drept prioritate descentralizarea locală, au adoptat și coordonat cu organismele internaționale un șir de inițiative legislative în acest sens, stopează intenționat implementarea noului sistem de finanțare, astfel încât să folosească pârghia financiară pentru a subjuga APL, în perspectiva viitoarelor alegeri parlamentare, mai declară primarii.

NU STINGEȚI LUMINA ÎN SATELE MOLDOVEI!

În pofida unor amenințări și presiuni nemaivăzute, sute de primari din diferite regiuni ale țării, reprezentanți ai tuturor partidelor parlamentare și independenți, s-au reunit în Piața Marii Adunări Naționale pentru a-și

prezenta argumentele în favoarea Legii Finanțelor Locale și a determina autoritățile să promoveze în regim de urgență noile prevederi, începând cu 1 ianuarie 2014. Edilii au purtat pancarte, pe care și-au trecut revendicările și preocupările: „Vrem lege, nu fărădelege!”, „Fără descentralizare nu poate fi dezvoltare și europeanizare reală!”, „Fapte, nu promisiuni! Progres, nu regres!”, „Ne-am săturat de vorbe deșarte! Vrem acțiuni și fapte!”, „Legea Finanțelor locale: un angajament asumat, dar uitat!”, „Nu duceți satele la sapă de lemn!”.

În deschiderea mitingului, **președintele Congresului Autorităților Locale (CALM), primarul de Selemet, Tatiana Badan**, a menționat că mulți aleși locali au fost supuși pressing-ului și au primit indicații de la partidele pe lista cărora au candidat să nu participe la acțiunea stradală. În acest sens, fiind folosite cele mai perfide metode Totuși, în pofida amenințărilor și intimidărilor, mulți primari au ales să fie solidari și consecvenți în năzuințele lor, deoarece nu mai pot suporta situația deplorabilă în care sunt nevoiți să activeze.

LA CASA DIN VALE
CU MERI

SATELE MOLDOVEI: CUIBURI UITATE ȘI PĂRĂSITE

Sensibila Anastasia Lazariuc și formația „Akord” au lansat impresionantul și emoționantul duet „Satele Moldovei”. Textul piesei descrie situația jalnică în care se află satele moldovenești, pustiite de sărăcie și fenomenul migrației. Versurile aparțin lui Iurie Badicu, care a semnat și muzica, împreună cu Igor Sîrbu.

La casa din vale
Cu meri și gutuie
O pasăre cuib își făcea
Astăzi nu e
Ascuns-au cireșii în floare
Un dor ce margine n-are
La casa din vale
Răsar zorii zilei
O mamă împletește cosițe copilei
Ea strânge bujori în grădină
Și-așteaptă, așteaptă să vină
Satele Moldovei mele
Astăzi la grea încercare
Putredele garduri grele
Cad peste vechea cărare
La casa din vale
Mai plouă-n amiază
Și apa curată
Pe prispă s-așază
Și soarele bate-n fereastră
Și bate la inima noastră
La casa din vale
O nuntă se joacă
Se-adună tot satul
Și se împacă
Se leagă prosoapele-n cruce
Și lumea din sate se duce
Satele Moldovei mele
Astăzi la grea încercare
Putredele garduri grele
Cad peste vechea cărare

FAPTE, NU PROMISIUNI: PRIMARI AU CERUT ÎN STRADĂ AUTONOMIE REALĂ!

Tatiana BADAN, președintele
Congresului Autorităților
Locale (CALM), primarul
de Selemet:

**„DORIM SĂ FIM
ASCULTAȚI ȘI AUZIȚI!”**

„Prin această acțiune pașnică, dorim să fim ascultați și auziți atât de alegătorii noștri, cât și de autorități. Noul sistem de finanțare este piatra de temelie pentru procesul de descentralizare cu care se laudă în fața europenilor guvernarea, dar nu se grăbește să-i dea curs. În condițiile actuale, primarii au mâinile legate, nu poate construi un drum sau un apeduct. Permanent trebuie să fim în căutarea resurselor la diverse instituții, donatori, să batem pragurile consiliilor raionale. Este știut faptul că aceste resurse de multe ori sunt distribuite pe criterii politice, pe când în acest sistem nou dispăre acest handicap.”

În discursul său, Tatiana Badan a mai menționat că noul sistem de finanțare urmează să ofere mai multă independență primăriilor, și asta deoarece prevede transferuri de la bugetul de stat și nu prin intermediul consiliilor raionale. Astfel, bugetul localităților va depinde de numărul de locuitori, dar și de capacitatea primarilor de a atrage investițiile.

Primarii s-au declarat indignați de faptul că deputații tergiversează intenționat adoptarea legii finanțelor locale, pentru ca aceasta să nu intre în vigoare la începutul anului viitor, an în care urmează să aibă loc alegerile parlamentare. Astfel, unele formațiuni politice vor să-și păstreze la îndemână un mecanism de presiune și influență electorală asupra primarilor.

Alexei BUSUIOC,
primar de Capaclia:

**„AM AJUNS ÎN SITUAȚIA
CÂND CAPUL PLECAT
ÎNCEPE A... PAȘTE!”**

„Stimați colegi, eu am să vin cu o întrebare, cine v-a ales pe voi primari? Oamenii, cu ce ocazie noi stăm și ascultăm toate indicațiile liderilor politici? Voi nu înțelegeți că noi decidem soarta și ei o să vină degrabă cu limba pe spate la noi? Vă rog frumos, luați aminte de lucrul acesta. Eu fără modestie spun, țara e condusă de către noi, primarii. Oamenii nu vin aici în parlament, nu

vin la guvern, ei vin la primar și cer. La ora actuală, noi, primarii, ne izbim de consiliile raionale, care împart banii după culori politice. În baza noului sistem, banii urmează să vină direct de la Ministerul Finanțelor, iar acum ei încearcă să blocheze lucrul acesta, pentru că astfel pierd pârgurile politice. Au făcut simulări și, brusc, s-a oprit procesul. Am ajuns în situația când capul plecat începe a... paște. Eu nu-s mioară. Colegii! Nu aplecați capul că vor începe a vă călări. Realitatea e de acest gen - unul ține capra și altul o mulge. Așa că, eu prefer să mulg capra mea, pe care o am la Capaclia.”

Dorin CHIRTOACĂ, primarul
capitalei:

**„LA NOI SE ÎNCEARCĂ
SĂ FIE APLECAT CAPUL
PRIMARILOR!”**

„Suntem aici, în PMAN, ca să nu mai existe presiune politică, să nu mai fie situația despre care a menționat primarul din Capaclia, atunci când "capul plecat începe a paște." Din păcate, cam asta se întâmplă. S-a ajuns la intriga politica, la o situație

cinică. Băieții s-au înțeles să împartă fondurile între localități după principiul politic, crezând că pot obține mai multe voturi. Vor avea numai de pierdut. Cum ziceam, la noi se încearcă să fie aplecat capul primarilor, ca ei să înceapă a paște iarba verde și prin asta să vorbească despre principii și valori. Dar, de facto, carul stă pe loc. Prioritatea cu care se laudă autoritățile, cea de descentralizare a guvernării locale, s-a împotmolit la mal. Așa că, primarii se văd nevoiți să reacționeze, să ia atitudine. Altfel nu se mai poate!

Acest protest, cred că cu toți putem observa și cei care participăm și cei din presă, nu este un protest împotriva cuiva, nu este un protest împotriva guvernului sau

un protest împotriva Parlamentului. Este o acțiune prin care dorim să atragem atenția celor care se află în clădirea din spate și din Parlament că vorbele trebuie să se transforme în fapte, că ceea ce au declarat la întrunirile cu oficialii europeni, atunci când vorbeau despre descentralizare, despre lucruri frumoase, trebuie să se transforme în realitate. Cuvântul trebuie ținut, din păcate acum asistăm la un fenomen când unii colegi se izolează în funcțiile mari, pe care le-au primit pe spatele dvs. și a cetățenilor din teritoriu. Și la nivelul respectiv, ei cred că dacă o să împartă după bunul lor plac fondurile care și așa sunt puține la nivelul întregii republici o să obțină ceva. Izolarea în funcții mari de stat duce doar la plecarea din acele funcții. Acum, de fapt, este un semnal de alarmă care este tras pentru a înțelege că, dacă nu se țin de cuvânt, nu o să aibă cu ce să iasă nici în fața dvs., a primarilor, nici în fața locuitorilor. Și oamenii deja văd și înțeleg că am ajuns la o situație cinică, respectivele fonduri care urmează să vină automat la autoritățile locale ei vor să le împartă după cum au înțeles politicile. Au fost speculații de la început că primăria municipiului Chișinău ar fi fost împotriva legii, noi am spus din start că este o lege bună, o lege corectă în ansamblu, dar are și anumite greșeli și acestea trebuie să fie corectate, un lucru pe care l-am reușit, prin negocierile cu partenerii de dezvoltare din Uniunea Europeană. În Parlament, chiar ieri și astăzi, colegii mei din fracțiune au propus includerea în ordinea de zi a legii pentru ca să fie votată în lectură finală și, din păcate, coalitia majoritară s-a opus. Știți cu toții că primarii au fost sunați în teritoriu pentru nu a veni. Probabil, unii încă nu s-au copt, au rămas încă verzi la capitolul dat. Eu presupun că guvernării cred că va fi un protest, 2 proteste și până la final mașinăria ceea ce până acum a acționat o s-o împingă înainte, o să meargă mai departe, se vor liniști primarii, oamenii nu o să înțeleagă ce se întâmplă și o să mergem așa prin inerție în anul 2014 și după asta în 2015 și așa mai departe. Asta cred ei, că aceste proteste nu vor aduce rezultate, de aceea trebuie să dăm dovadă de rezistență și consecvență!”

Grigorie REPESCIUC,
primar de Căușeni:

**„UN DEPUTAT
PARLAMENTAR
A VENIT ÎN ORAȘ
CA SĂ-I CONVINĂ
PE PRIMARI NOȘTRI
SĂ NU VINĂ LA MARȘ”**

„Sunt primar independent, vreau să-mi cer scuze că am fost dus în eroare în luna februarie. Astăzi vreau să vă spun că sunt foarte indignat de faptul că un deputat parlamentar a venit în oraș ca să-i convingă pe primarii noștri să nu vină la marș. Îmi pare rău că suntem doar 4 primari, dar o să ținem piept la toate intimidările și sunt ferm convins că orașul Căușeni, reprezentând cele 20 000 de persoane, este pentru adoptarea legii. O să venim toți în Piața Marii Adunări Naționale pentru a da semnal parlamentarilor să adopte legea care prevede descentralizarea finanțelor în RM”.

NU STINGEȚI LUMINA ÎN SATELE MOLDOVEI!

Nina COSTIUC,
primar de Budești:

„SUNTEM LA LIMITA SPERANȚELOR!”

„Stimați colegi, suntem aici pentru că nouă ne pasă de viitorul acestei țări și noi știm că economia este politica, iar politica este economia. Noi nu putem în continuare să mergem cu vorbe goale și legi rigide. Legea finanțelor publice este o lege destul de complicată, dar ea este de nivelul celor care astăzi o folosesc pentru dezvoltarea localităților. Eu cred că această întrunire de astăzi a primarilor este o acțiune care de fapt arată că ceva nu merge în țară. Ori că Parlamentul și guvernul este aparte, țara aparte, iar noi, primarii, cu localitățile noastre suntem aparte. Suntem la limita speranțelor și vom lupta până când vom câștiga!”

Tatiana ȚURCAN,
primar de Vinogradovca:

„TREBUIE SĂ NE FACEM AUZIȚI PRIN INTERMEDIUL DIFERITOR ACȚIUNI!”

„Stimați colegi, așa s-a format istoric, sunt unele sate în RM în care limba nu s-a învățat la vreme. Astăzi, cred că unii primari au întârziat să învețe limba și de asta îmi cer scuze, dar o să vorbesc în limba rusă. Am venit aici pentru a apăra Legea, care va aduce schimbarea la față a localităților. Am venit aici nu pentru că nu ne place conducerea, nu pentru că nu ne place Parlamentul, dar pentru a beneficia de perspective, pentru ca aceste reforme, care au fost în atâtea strategii și pentru care au fost cheltuite sume colosale, să fie implementate. Și, uitați-vă, stăm pe ultima scară pentru a fi acceptată reforma. Prima schimbare care urmează după Legea finanțelor locale este descentralizarea, or primarii știu cel mai bine unde să cheltuiască banii. Eu cred că trebuie să ne facem auziți prin intermediul diferitor acțiuni!”

Gheorghe RĂILEANU,
primar de Cimișlia:

„NU FIȚI TIMIZI, POPORUL DOREȘTE REFORME ADEVĂRATE!”

„Onorată audiență, după importanța acestei acțiuni și a problemei care o avem astăzi în față. Problema care o avem astăzi este demnă pentru o marea adunare națională. Este problema care am început-o noi încă din 89, 90, 91, odată cu independența, această temă a fost stipulată la marile adunări naționale, este și în constituție și nu este vorba numai de primari sau consilii, dar este vorba despre localități. Localitățile noastre sunt ostatici unei politici bazate pe corupția politică. Până al urmă comuniștii au acceptat cu greu în 2006 să primească niște legi care pornesc această reformă, dar nu au avut curaj, nu au avut interes. Eu cred că guvernarea noastră de astăzi fac aceeași greșeală, nu au curaj, ei consideră că o să le meargă cu tehnologiile electorale vechi, cu practicile po-

litice depășite de viață, de situație. Localități întregi, dacă nu au un primar descurcăreț, care merge la compromisuri cu conștiința, cu demnitatea, atunci suferă. Și astăzi un lucru evident este și lipsa multor colegi aici, în fața noastră. Lipsesc, pentru că au fost intimidați, la fel cum sunt presate localitățile. Eu fac un apel pentru guvernanți, să nu

și adresată către partenerii de guvernare, din care devine clar că guvernarea a făcut un pas înapoi în implementarea Legii Finanțelor Locale. Atunci am pus întrebarea: suntem parteneri sau nu? Răspunsul m-a făcut să cred că, de fapt, descentralizarea promisă de autorități e un fel de spălare de creieri!”

litice depășite de viață, de situație. Localități întregi, dacă nu au un primar descurcăreț, care merge la compromisuri cu conștiința, cu demnitatea, atunci suferă. Și astăzi un lucru evident este și lipsa multor colegi aici, în fața noastră. Lipsesc, pentru că au fost intimidați, la fel cum sunt presate localitățile. Eu fac un apel pentru guvernanți, să nu

Ștefan VLAS, primar
de Sărata Galbenă:

„NOI SUNTEM TALPA ȚĂRII!”

„Mă bucur că azi, aici, în piață, sunt cei mai demni dintre primari, cei care au verticalitate și nu stau în genunchi în fața culorilor politice. Vreau să vă spun că eu sunt deja la al 3-lea mandat în calitate de primar. De 10-11 ani tot umblăm pe coridoarele guvernării și cerem, cerșim ca să ne dea mai multă autonomie locală, să se facă descentralizarea, să primească Legea finanțelor publice locale. Auzim această discuție de vreo 10 ani - lăsați-o la anul, că o să fie mai bine; primarii nu sunt pregătiți; nivelul întâi nu are capacitatea de a însuși această lege. Tot așa se amână de pe an pe an, acum ni se spune că unii colegi din anumite partide, nu mai spun care, au spus că legea e bună, dar va fi adoptată în 2015 că, de altfel, pierd alegerile. Uitați-vă cum au grijă ei de ei, dar de țară uită, în timp ce noi suntem talpa țării, nivelul întâi este cel la care trebuie să se atragă atenție. Îmi pare rău că avem așa guvernare care nu vrea să aplece urechile și la preocupările celor de la nivelul întâi, că doar în spatele nostru stau cetățenii care așteaptă rezolvarea problemelor în satele noastre, dar cu ce să face că finanțe nu avem, totu-i centralizat, tot ce ni se dă se condiționează, vii cu noi îți dăm nu vii îți luăm, de fapt cum am pășit mulți din noi primarii cărora ni s-au retras banii de la bugetul de stat. Și în continuare ei doresc aceste pârgii, pentru că înțeleg că da pierd influența politică și financiară asupra primarilor pierd influența parțială asupra noastră. De aceea și este temerea ca să nu adopte această lege. Vreau încă odată să-i mulțumesc colegilor mei și din raionul Hîncești care nu au stat în genunchi în fața culorilor politice, dar au venit aici pe piață”

Ion DOLGANIUC,
primar de Colibași:

„DESCENTRALIZAREA PROMISĂ DE AUTORITĂȚI E UN FEL DE SPĂLARE DE CREIERI!”

„Stimați colegi, Cahulul este solidar cu acțiunea de astăzi, suntem 21 de primari prezenți și tot cu acea indignare care a apărut din momentul în care a fost primită scrisoarea de la Cancelaria de Stat

FAPTE, NU PROMISIUNI: PRIMARII AU CERUT ÎN STRADĂ AUTONOMIE REALĂ!

Nicolae TUDOREANU,
primar de Feștelița:

**„NOI NU AVEM NEVOIE
DE BANI, AVEM NEVOIE
DE UN SISTEM CLAR!”**

„Stimați colegi, sunt aici și eu ca să-mi exprim, de fapt, regretul față de atitudinea neserioasă a autorităților centrale și doar să reamintesc niște lucruri. Din start, atunci când s-au acceptat discuțiile în privința elaborării unui nou sistem de finanțe publice locale, s-a pus condiția ca anvelopa financiară să ră-

mână aceeași. Costul acestei legi este de 500 000 000 de lei, ca mai apoi domnul Ioniță să găsească un miliard ca să dea autorităților locale. Cum să-i dea, atâta timp cât Cancelaria consideră că autoritățile locale nu au capacitatea de a-i gestiona. Noi nu avem nevoie de bani, avem nevoie de un sistem clar, predictibil care să poată duce la bugetare multianuală, să poată duce la contractarea unor credite bancare pentru investiții și așa mai departe. Toate argumentele comisiei bugetare parlamentare sunt nefondate, sunt neprofesioniste, de aceea eu îndemn să susținem cu toți acest sistem și să dovedim că noi suntem pregătiți pentru a gestiona satele noastre”.

Andrei PÂSLARI,
primar de Vișniovcă:

**„VOM CONTINUA ACESTE
ACȚIUNI PAȘNICE
DE PROTEST ÎN FOLOSUL
COLECTIVITĂȚILOR CARE
NE-AU ALES ÎN FUNCȚIA
DE PRIMAR!”**

„Când o să fie alegerile parlamentare, au să vină și o să ne pupe pe obraz, o să ne cuprindă cum au mai făcut-o. Noi astăzi, stimați colegi, am venit aici nu pentru

a cerși, nu pentru a cere pentru noi anumiți privilegii. Noi am venit azi ca să apărăm interesele societății. Ei deja ne-au socotit incapabili să gestionăm banii publici. Dacă răspunderea în fața alegătorilor în întregime pe țară ei o lasă pe umerii primarilor, finanțele publice locale le direcționează cum vor ei. În așa caz, consider că ar fi fost corect să facă descentralizarea cum am propus-o și cum ar fi normal și democratic. Pentru că oamenii muncesc, oamenii produc și asta ar trebui să-o facă guvernarea noastră, dacă într-adevăr îi doare sufletul pentru această țărișoară. Și să nu se creadă mai deștepti ca primarii! Poți avea dorințe și idei cât încap, dar dacă nu ai finanțe nu poți rezolva nimic. De aceea, cerem ca descentralizarea, autonomia locală și legea finanțelor locale să fie date poporului. Eu propun să le dăm un termen parlamentarilor și să-i preîntâmpinăm că noi, în modul cel mai serios, vom prelungi aceste acțiuni pașnice de protest în folosul colectivităților care practic ne-au ales pe noi în funcție de primar”.

Gheorghe OJOG,
primar de Corjova:

**„PARCĂ NU SUNTEM
ÎN EUROPA, DAR UNDEVA
PRIN AFRICA, UNDE
UMBLĂ GOI, DACĂ
ORICUM CANCELARIA DE
STAT SPUNE CĂ SUNTEM
NECĂRTURARI!”**

„Am început activitatea de primar cam odată cu independența RM și am lucrat cu tot felul de partide, partidute, toți care au fost, toți care au promis. Am dat salarii în grâu, în floarea soarelui, în caloși, care și cum a fost. În 2009, toți primarii, nu cred că numai eu, chiar

toată societatea, au așteptat careva schimbări. Vreau să spun - cu Voronin era cât de cât oleacă mai ușor, acum cred că e mai greu. Și te uiți la toți acei tineri care au terminat studii pe la lași prin alte părți, care vin cu idei noi, europene, dar te duc cu totul în altă parte. Când s-a născut CALM-ul, eu eram infirmierul. Am fost în Bulgaria, acolo nu există nivelul 2, acolo există primăria și guvernul. Bani aceștia publici, care sunt mâncați de alți oameni și nu ajung la noi. Prea bine știți că avem 300 000 pentru un an și la jumătate de an rămânem fără bani. Eu consider așa, puterea de bună voie nu o dă nimeni, noi trebuie să fim așa cum suntem. Trebuie să-i lăsăm pe cei care vin din urmă să poată face ceva, pentru că noi nu putem face nici investiții, lua nici credite.

Noi suntem puși în limita lui Lenin care ne-a dat. Mulți colegi m-au sunat și mi-au spus că după principiile de partid ei nu au dreptul să vină aici, dar cred că nu au avut tărie de caracter. Eu nu cred că un primar, care are în față are 1000 - 1500 de alegători, poate sta cu mâinile în sân. Noi avem dreptul, noi trebuie să întreprindem ceva ca să fim auziți, chiar să apelăm la instituțiile europene. Parcă nu suntem în Europa, dar undeva prin Africa, unde umblă goi, dacă oricum Cancelaria de

Stat spune că suntem necărturari. Acum suntem foarte puțini, data trecută când am venit după salarii am fost mai mulți, nu știu de ce. Eu cred că un om care are demnitate și apără interesele localității sale, trebuie să fie mai ferm, să nu ne dăm bătăuși. Suta ceea de mii care ne-ar da-o pentru capul plecat, oricum nu ne împacă pe toți și nu ne ajunge. Noi am venit să ne apărăm dreptul nostru de a decide în localitatea, electoratul căreia ne-a ales pe noi să le gestionăm treburile”.

Majoritatea edililor, care au ținut discursuri de la tribuna improvizată în fața Guvernului, au opinat că anume din rațiuni politice se tergiversează adoptarea legii în lectură finală, pentru ca aceasta să nu intre în vigoare de la 1 ianuarie 2014, așa cum era prevăzut inițial. Totodată, primarii au accentuat că au nevoie de această reformă pentru a gestiona cât mai bine necesitățile localităților pe care le conduc. Cu discursuri în fața manifestațiilor au ieșit primarii din Ocnița, Soroca, Hîncești, Cahul, Strășeni, Ștefan Vodă, Cantemir, Criuleni, astfel fiind reliefată opinia comunităților locale, practic din toată țara.

Timp de mai bine de o oră, cât a durat acțiunea din fața Executivului, niciun reprezentant al puterii nu a ieșit să discute cu primarii, care reprezintă sute de mii de cetățeni! Ulterior, aleșii locali au mers în marș organizat spre sediul Parlamentului, ca să se asigure că sunt auziți și înțeleși de către deputați, de care depinde adoptarea în ultima lectură a Legii Finanțelor Locale. Însă ajungând în fața Palatului Republicii au constat că aleșii poporului în grabă au încheiat ședința Parlamentului, chiar dacă pe ordinea de zi mai figurau și alte subiecte. Edilii au putut discuta doar cu câțiva aleși ai poporului în Legislativ, care le-au promis că vor aborda subiectul în cadrul următoarei ședințe. Astfel, primarii au decis că vor continua să protesteze pașnic până când proiectul de lege va fi inclus pe ordinea de zi, astfel încât, în cadrul votului, cetățenii să înțeleagă cine este împotriva autonomiei locale. Totodată, aceștia au hotărât că, dacă proiectul de lege nu va fi aprobat pe ordinea de zi, vor fi nevoiți să aducă în fața Parlamentului cetățenii din localitățile pe care le gestionează. Asta, deoarece noul sistem de finanțe locale este în

interesul direct al comunităților locale, astfel oferindu-le o șansă și perspectivă pentru dezvoltare.

Amintim că, proiectul de modificare a Legii finanțelor publice locale a fost votat în Parlament, în a doua lectură, pe 13 iulie curent. Anterior, autoritățile anunțaseră că legea va intra în vigoare de la 1 ianuarie 2014. Promisiunile însă nu au fost respectate, Legea nu a fost pusă pe agenda Legislativului și este stopată de către forțele politice.

PRIMARII FAC FRONT COMUN ȘI MERG LA STRASBOURG

**BLOCADA LEGII FINANȚELOR COMPROMITE DESCENTRALIZAREA
PUTERII ȘI VA CONTINUA DEGRADAREA COMUNITĂȚILOR LOCALE!**

Primarii vor continua acțiunile de susținere a noii Legi privind finanțele locale, pe care o consideră vitală pentru procesul de descentralizare și asigurare a dezvoltării comunităților locale din Republica Moldova. După ce autoritățile naționale au neglijat deschis și cinic solicitările exprimate în cadrul Marșului pașnic din 11 octombrie, și anume privind necesitatea adoptării în lectură finală a noului sistem de finanțare și implementare începând cu anul 2014, edilii locali se vor adresa instituțiilor europene și occidentale cu un mesaj în care vor solicita sprijin. În plus, în cadrul sesiunii de toamnă a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei, care va avea loc între 27 octombrie-2 noiembrie la Strasbourg, circa 30 de primari din RM vor organiza pe data de 30 octombrie 2013 un flashmob de sensibilizare a opiniei publice în fața forului european.

**"DACĂ NU SUNTEM AUZIȚI
LA NOI ÎN ȚARĂ, SPERĂM
SĂ FIM AUZIȚI PESTE HOTARE!"**

Miercuri, 23 octombrie, a avut loc ședința Biroului Executiv al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM), la care s-a discutat situația creată în legătură cu târăgănarea implementării noului sistem de finanțe publice locale, acțiunile întreprinse și cele care urmează a fi întreprinse în continuare în vederea promovării acestui document imperios necesar unei guvernări locale eficiente, de adoptarea și implementarea căruia depinde viitorul localităților din Republica Moldova.

Primarii sunt indignați de presiunile extraordinare, ignoranța și lipsa de reacție din partea autorităților și consideră că situația actuală extrem de gravă din domeniul APL, în condițiile neimplementării noii legi a finanțelor locale, va rămâne conservată pe o perioadă nedeterminată. Aceasta va conduce la păstrarea verticalei puterii, ineficiența administrației publice (centrale și locale), diminuarea în

continuare a calității serviciilor publice prestate cetățenilor, lipsirea de orice perspectivă de dezvoltare și degradare continuă a majorității comunităților locale cu accentuarea tuturor efectelor negative sociale, economice și demografice existente în prezent. În consecință, aceasta va conduce la lipsa de progrese în îmbunătățirea vieții tuturor cetățenilor Republicii Moldova.

S-a constatat că, **procesul de descentralizare și consolidare a autonomiei locale, declarat drept prioritate guvernamentală, va fi definitiv compromis și blocat**, rămânând la nivel de declarații sterile și neavând continuitate practică, anume datorită lipsei unui sistem adecvat de finanțe publice locale. În acest sens, planul de acțiuni al Strategiei de Decentralizare va fi practic în totalitate depășit și neimplementat.

În aceste condiții, autoritățile locale își exprimă dezacordul total în legătură cu situația actuală,

față de tergiversarea implementării noului sistem de finanțe publice locale și sunt absolut hotărâte de a întreprinde toate măsurile necesare pe plan intern și extern, pentru a schimba situația dată.

**NU PRESIUNILOR,
DA - DIALOGULUI!**

De asemenea, aducem la cunoștința opiniei publice că mai mulți din colegii au fost supuși unor presiuni și acțiuni de intimidare prin diverse metode, care se credeau rămase în trecut și care sunt specifice "democrației de tip moldovenesc". Considerăm că astfel de metode contrazic flagrant nu numai normelor europene și reprezintă o violare directă a drepturilor omului, dar reprezintă ceva ieșit din comun chiar pentru Republica Moldova. În acest sens, cunoscând despre susținerea directă și tacită din

partea mării majorității ai autorităților locale, exprimăm solidaritatea deplină cu colegii noștri intimidați, condamnăm toate acțiunile întreprinse împotriva colegilor noștri împiedicați să participe la manifestările pașnice și ne asumăm obligația de a informa instituțiile europene privind astfel de acțiuni antidemocratice și antieuropene.

**NEGLIJAȚI ȘI
INTIMIDAȚI ACASĂ,
PRIMARII MERG
LA STRASBOURG!**

Totodată, fiind absolut determinați de a organiza noi acțiuni publice în susținerea procesului de descentralizare și consolidare reală a autonomiei locale, CALM nu-și dorește deloc asocierea sau implicarea sa în diferite manifestații politice care au fost anunțate și urmează a fi organizate în viitorul apropiat de către diferite forțe politice. De aceea, Biroul Executiv a luat decizia ca în perioada respectivă să intensifice campania mass media și dialogul cu instituțiile internaționale, în special cu instituțiile Consiliului Europei și ambasadele țărilor Uniunii Europene. CALM a avut deja câteva întrevederi cu reprezentanții corpului diplomatic din Republica Moldova și va continua aceste întrevederi săptămâna viitoare, inclusiv și cu Ambasada Uniunii Europene în Moldova.

**FLASHMOB
AL PRIMARILOR,
ÎN INIMA EUROPEI!**

Totodată, ținând cont de faptul că în Republica Moldova factorii decizionali au refuzat să discute cu CALM și autoritățile locale nu sunt auzite, s-a decis ca un grup de 25 de primari să participe la invitația Consiliului Europei, la sesiunea de toamnă a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei unde vor organiza o acțiune publică (flashmob) în susținerea democrației locale din Moldova și vor discuta cu oficialii Consiliului Europei privind situația creată în legătură cu târăgănarea implementării legii finanțelor locale. Printre propunerile vociferate în carul ședinței biroului a fost menționat

și organizarea unor acțiuni similare la Bruxelles și la Vilnius în timpul semnării Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană.

**PRIMARII
AVERTIZEAZĂ -
VOM IEȘI MASIV
DIN PARTIDE!**

În afară de toate acestea, indignarea autorităților locale privind situația actuală și desconsiderarea din partea guvernanților, s-a manifestat prin următoarele propuneri vociferate: convocarea unei Adunări Generale a tuturor APL în susținerea legislației respective, renunțarea în masă și în semn de protest la aprobarea bugetelor locale pentru 2014 în formula veche și ieșirea flagrantă și masivă a reprezentanților APL din toate partidele politice.

În fine, CALM își exprimă regretul în legătură cu anunțul recent făcut de Președintele Parlamentului, care considerăm că a fost indus în eroare și pus într-o situație nefavorabilă, prin anunțarea faptului că s-a găsit o soluție și un compromis în privința legii finanțelor locale. Acest compromis fiind în implementarea legii din 2015 și realizarea de proiecte pilot. În acest context, declarăm oficial, că această soluție nu a fost negociată cu CALM, cea mai reprezentativă asociație a APL, și în esență NU reprezintă o soluție, dar mai degrabă o compromitere totală și definitivă a unei din cele mai importante priorități guvernamentale (declarate) - reforma administrației publice, descentralizarea și consolidarea autonomiei locale. Nemaivorbind despre încălcarea gravă a recomandărilor exprese a Consiliului Europei și compromiterea tuturor angajamentelor sale pe plan intern și internațional. Aceasta deoarece, așa numită soluție propusă nu înseamnă altceva decât târăgănarea implementării reformei, amânarea ei pentru un termen nedeterminat și punerea acestei sarcini pe umerii viitoarelor guvernări. Plus, la toate acestea, anul 2015 este un an electoral (alegeri locale și posibil parlamentare) și tot în acest an expiră Strategia Decentralizării, care datorită neimplementării la timp a legii finanțelor locale, expiră fără a fi implementată efectiv.

SOLUȚIA DISCREDITAREA SA COMPLETĂ GUVERNĂRII: ȘI COMPROMITEREA DEFINITIVĂ A DESCENTRALIZĂRII!

PRIMARII AVERTIZEAZĂ: PLANUL AUTORITĂȚILOR E DOAR O MIMARE A REFORMEI. SCOPUL ADEVĂRAT – PĂSTRAREA VERTICALEI PUTERII!

Autoritățile au mințit atunci când au anunțat că a fost găsită soluția de compromis privitor la Legea Finanțelor Locale. Congresul Autorităților Locale, care reunește peste 2/3 din comunități locale din Moldova reprezentate de primari, a declarat oficial că niciun reprezentant al CALM nu a fost invitat la discuții. În acest sens, cu cine s-a discutat și ajuns la compromis? CALM mai precizează că soluția enunțată recent de președintele Parlamentului nu înseamnă nimic altceva decât încălcarea flagrantă a recomandărilor Consiliului European și sfârșitul descentralizării, înainte ca aceasta să înceapă!

Președintele Parlamentului, Igor Corman a anunțat joi, 25 octombrie, că a fost identificată o soluție de compromis cu primarii și președinții de raioane în privința legii finanțelor publice locale, tergiversarea adoptării căreia în lectură finală a provocat deja proteste în masă ale primarilor și președinților de raioane. Potrivit lui Corman, soluția de compromis identificată prevede că Legea va intra în vigoare începând cu 1 ianuarie 2015, nu din 2014, așa cum s-a anunțat anterior, iar anul viitor în unele raioane vor fi implementate proiecte-pilot, care vor permite testarea Legii în practică.

Igor CORMAN,
președintele Parlamentului:

„Săptămâna viitoare va fi prezentat raportul pe marginea acestui proiect de lege în lectură finală și tot atunci urmează ca acest document important, care va acorda o autonomie financiară mai largă autorităților locale, să fie și adoptat. Soluția de compromis identificată prevede că

Legea va intra în vigoare începând cu 1 ianuarie 2015. Totodată, în 2014 în câteva raioane vor fi implementate proiecte-pilot, care vor permite de testat cum va lucra Legea în practică. Astfel, vom avea posibilitatea să vedem unde e necesar de intervenit cu perfecționări”

Promisiunea făcută de Președintele Parlamentului, Igor Corman, privind adoptarea în viitorul apropiat a Legii finanțelor publice locale și implementarea ei din 1 ianuarie 2015, este o încercare de a mima reforma, consideră primarii.

Alexei BUSUIOC,
primarul comunei Capaclia:

**„MĂ MIRĂ CĂ
DE LA TRIBUNA
PARLAMENTULUI SE
SPUN NIȘTE LUCRURI
CARE DESEORI
NU CORESPUND
ADEVĂRULUI!”**

„Nu s-a discutat cu nimeni și mă miră că de la tribuna Parlamentului se spun niște lucruri care deseori nu corespund adevărului. Suntem din ce în ce mai mirați că primele persoane în stat care spun că primarii nu sunt gata de implementarea legii. Noi suntem gata, ei nu sunt gata să dea libertate primarilor țării, așa, ca în sfârșit, să înceapă procesele de dezvoltare a comunităților. Cu noi nu a fost găsit niciun compromis, poate cu primarii care au un anumit apaj politic, poate între ei s-au înțeles ceva. Dar foarte mulți primari cu apaj politic sunt presați. Este CALM, care este o platformă total apolitică, puteau să discute cu noi, cu directorul executiv, cu președintele CALM”

Viorel FURDUI, director
executiv CALM:

**„STRATEGIA PRIVIND
DESCENTRALIZAREA,
ADOPTATĂ ÎN 2012,
EXPIRĂ TOT ÎN ANUL
2015!”**

„Președintele Parlamentului a declarat că s-a găsit o soluție pentru legea finanțelor publice locale. Credem că DI Corman a fost indus în eroare și pus într-o situație destul de confuză și dificilă. Sperăm că aceasta se face din incompetența unor consilieri/sfetnici și nu cu rea credință, căci este discreditată autoritatea președintelui Parlamentului și a instituției în genere, care, conform normelor europene, cel puțin ar fi trebuit să aibă o discuție nemijlocită cu cei pe care-i vizează acest subiect - APL. Această, deoarece promisiunea de a implementa această lege din 1 ianuarie 2015, este evident irealizabilă și intră în contradicție flagrantă cu acțiunile întreprinse până acum în domeniul dat. Aceasta contravine angajamentelor asumate în fața instituțiilor europene, inclusiv recomandărilor recente și exprese ale Consiliului European. Totodată, din punct de vedere practic, amintim că Strategia privind descentralizarea, adoptată în 2012 cu atâta pompă, expiră tot în anul 2015. Deci, Legea finanțelor locale, care este fundamentală pentru pornirea tuturor proceselor de descentralizare, va intra în vigoare în anul când Strategia deja trebuie să expire. Asta, în situația în care majoritatea activităților promise nici nu au fost începute. Nici nu pot fi începute sau nu au sensul, fără ca să existe o lege a finanțelor publice locale corespunzătoare. Strategia de descentralizare a fost adoptată cu atâta fast, s-a raportat la instituțiile europene că guvernarea întreprinde acțiuni în domeniul dat. 90 la sută din acțiunile din acest document, elaborat cu suportul masiv al partenerilor Republicii Moldova, mulți dintre care

sunt deja foarte dezamăgiți că nu se realizează, aceste acțiuni promise – rămân în aer. Una din aceste promisiuni făcute atât pe plan intern, cât și pe plan extern, reprezintă anume Legea finanțelor publice locale, promisă să intre în vigoare, să fie adoptată în lectură finală în primul trimestru al anului 2013. Dar, din câte observăm, nici în 2014 nu vom putea lucra după noua lege. În pofida promisiunilor despre descentralizare, autonomie locală, consolidarea capacităților administrației publice locale în interesul perfecționării serviciilor publice, de fapt, în multe domenii avem procese inverse – o veritabilă centralizare și blocaj total. Plus la aceasta, ideea cu proiectele pilot este absolut confuză, contraproductivă și inutilă, în condițiile când s-au făcut atâtea calcule și simulări de către Ministerul Finanțelor și experți, când acest sistem deja a trecut practic o testare în cadrul a 20 de raioane, în care s-au desfășurat seminare de informare și chiar aplicare a sistemului dat. Majoritatea covârșitoare a APL au acceptat total și au devenit suporterii acestui sistem. De asemenea, aplicarea sistemului dat doar pentru anumite raioane/localități, este extrem de dificilă și chiar imposibilă din punct de vedere practic, datorită complexității extraordinare a aspectelor care apar în legătură cu astfel de abordare selectivă și a multitudinii de probleme care urmează a fi soluționate, în termene foarte restrânse. În acest sens, în loc de soluții, vor apărea o sumedenie de probleme suplimentare legate de: criteriile selectării comunităților/raioanelor, corelării politicilor sectoriale ale diverselor ministere, aplicarea diferitor sisteme de finanțare în educația preșcolară etc. Prin urmare, singura concluzie care rezultă și este evidentă din așa-numita soluție este că se dorește din toate puterile și pe toate căile de a amâna implementarea acestei legi, precum și se urmărește scopul de a păcăli(a câta oară?) instituțiile europene, autoritățile locale și populația Republicii Moldova. Ceea ce, în esență, va conduce la discreditarea și pierderea totală a credibilității atât în fața partenerilor externi, cât și în fața autorităților locale, cărora li se promit deja de zeci de ani acțiuni concrete în domeniul democrației locale. Însă, din nou, toată lumea rămâne doar cu noi promisiuni, declarații, strategii etc. și, mai ales, noi motive și scuze de ce nu trebuie realizată reforma la momentul respectiv. În rezultat, comunitățile noastre locale în continuare degradează, iar programele și strategiile guvernamentale rămân pe hârtie. În fine, nu putem să nu atragem atenție la faptul

că politicianii decid în privința unor lucruri extrem de importante pentru APL pe ascuns și fără cel puțin de a ieși la un dialog cu reprezentanții săi legali și recunoscuți. În aceste condiții de ignorare și neglijare totală a vocilor majorității comunităților locale din Moldova, unica cale care le rămâne pentru a fi auziți este protestul și căutarea dreptății la instituțiile europene. Lucru pe care-l regretăm, dar care este inevitabil în condițiile unui astfel de tratament antieuropean față de cei care sunt aleși direct de cetățeni și în spatele cărora stau milioane de cetățeni ai Republicii Moldova”.

Ștefan VLAS, vicepreședinte CALM, primar de Sărata Galbenă:

„ANUL 2015 VA FI UN AN ELECTORAL, NU CREDEM CĂ ÎN ASEMENEA CONDIȚII ESTE POSIBILĂ IMPLEMENTAREA UNOR REFORME SERIOASE!”

„S-a spus în Parlament că s-a găsit consens cu primarii! Vreau să vă spun că nu s-a discutat cu nimeni la nivel oficial cu CALM, poate doar pe linie de partid, dar nici acolo nu este consens, fiindcă primarii sunt impuși să tacă, să se conformeze cerințelor liderilor de partid din Alianța de guvernare, ca legea să fie implementată din

2015, promițând că vor alege câteva raioane pilot ca să experimenteze legea, ceea ce este un pericol, ca această lege să fie compromise definitiv, pentru că rezultatele pot fi obținute doar la nivel național, nu poți să faci experiment pe un raion sau două. Astăzi, Guvernarea nu face altceva decât să mimeze reformele de descentralizare, arătând cetățenilor și Europei că iată, am adoptat legea în două lecturi, neadoptând-o în lectură finală, vrea să demonstreze că se lucrează, că legea este în curs de aprobare. Să nu uităm că anul 2015 este unul electoral, cel puțin vor fi alegeri locale, dar se vorbește că și cele parlamentare tot în 2015 vor fi, nu credem că în asemenea condiții este posibilă implementarea unor reforme serioase”.

Constantin COJOCARU, vicepreședinte CALM, primar de Edineț:

„UNII AU ILUZIA CĂ DUPĂ VILNIUS NE AȘTEAPTĂ MALURI DE PLĂCERE ȘI RÂURI DE LAPTE. NU VA FI NIMIC, FĂRĂ LUAREA UNOR MĂSURI CONCRETE!”

„Am încercat să promovez mesajul nostru, pe diferite căi. La fel au făcut și colegii mei, care reprezintă alte partide. Mi s-a creat impresia că trăim în lumi diferite: pe de o parte - lumea centrului, cu luptele politice acerbe și, deseori, fără aplecarea urechii la problemele cotidiene și, pe de altă parte, problemele primarilor. Am citit pe fețele sărmanilor primari, pentru că ceea ce-și doresc prin implementarea Legii nu e pentru ei personal. Politicienii de azi și de ieri, pe de o parte, înțeleg, dar pe de alta, încearcă să

țină cât mai mult frâul acesta financiar, creându-și iluzia că vor avea influențe asupra APL. După mine, este o idee completamente greșită și depășită. În această groapă a neînțelegerii a picat actuala opoziție și posibil să cadă și guvernarea de acum, dacă nu-și va apleca urechea la ceea ce spun edilii locali. Ceea ce vreau primarii astăzi nu e altceva decât ceea ce s-a promis, de la începuturi până în prezent. Strategia de Descentralizare expiră anul viitor, deci Legea era logic să fie adoptată până în prezent. **Unii trăiesc cu iluzia că după Summit-ul de la Vilnius trebuie să ne așteptăm la maluri de plăcere și râuri de lapte.** Nu va fi nimic. După Vilnius revenim în aceeași țară, cu

aceleași probleme. Dacă de la începutul lui 2014 nu descentralizăm finanțele, ne lovim de aceleași obstacole - cum nu au fost bani în comunități, așa va fi și mai departe! Primarii încearcă să-și facă auzită vocea, să poată aduce cât mai mulți bani în beneficiul comunităților! Situația post-Vilnius trebuie să demonstreze servicii calitative în teritoriu, locuri de muncă, infrastructură adecvată, drumurilor locale, aprovizionarea cu apă. Dacă nu vor fi aceste servicii palpabile, Acordul va rămâne la nivel de parafare. Primarii încearcă să le spună demnitarilor că acesta e primul pas care trebuie făcut și sunt gata să sprijine prioritățile și angajamentele guvernării. Din păcate, se tace! Această neauzire face ca să ajungem la disensiuni de comunicare, pentru că cea mai mare problemă este neînțelegerea. Cred că nu este târziu până la Vilnius de găsit formula de compromis, una potrivită, nu ceea ce încearcă să impună autoritățile, fără a discuta cu APL. Toți noi, împreună, vrem binele acestei țări, iar binele acesta este atunci când fiecare cetățean se simte bine acasă.”.

ARGUMENTELE DE TERGIVERSARE A LEGII SE SPARG CA BULELE DE SĂPUN!

Sistemul nou nu este încă unul perfect și conține unele lacune, care urmează a fi eliminate, dar care sunt unele neesențiale și nu afectează valoarea și importanța întregului sistem propus. După mai multe întâlniri și discuții cu membrii CALM pe marginea sistemului nou de finanțe, au fost constatate mai multe aspecte problematice care generează anumite îngrijorări din partea unor reprezentanți ai APL. Anume aceste îngrijorări, după cum se observă, sunt exploatate pentru a determina primarii să renunțe la acest sistem. În acest sens, dacă le luăm și analizăm pe rând, ne vom convinge că temerile vociferate în legătură cu neajunsurile noului sistem sunt exagerate sau țin cu totul de alte lucruri.

1. Potrivit noului sistem de finanțe publice locale, într-adevăr, există un anumit număr de APL care, la prima etapă, vor avea mai puține venituri decât au în prezent. (aproximativ 10-15% din numărul total de APL, numărul cărora descrește cu fiecare an, grație faptului că impozitul pe venit, pus la baza sistemului dat, este în creștere). Dar, anume pentru a soluționa această problemă, sistemul nou prevede un fond de compensare pentru 2 ani, termenul care, cum s-a menționat mai sus, ar putea fi discutat și prelungit. Totodată, adoptarea cât mai urgentă a acestei legi, va permite începerea discuțiilor și negocierilor cu instituțiile guvernamentale a blocului 1 al reformei, care prevede creșterea surselor de venit la bugetul local, precum și pentru implementarea altor acțiuni care să diminueze pierderile posibile ale unor APL.

2. "Este necesară mai întâi o reformă administrativ-teritorială". Credem că aici este nevoie de o abordare mai flexibilă, iar o astfel de reformă, considerăm că nu este necesară și oportună, existând și alte forme și modalități de soluționare a problemei fragmentării teritoriale. Mai mult ca atât, astfel de argument, în opinia noastră, este deja depășit și contraproductiv. Aducerea acestui argument acum, după ce mai mulți ani s-a lucrat la diverse modele de finanțare a APL și s-a ales unul acceptabil pentru majoritatea actorilor de la centru și teritorii; după ce s-a făcut un efort atât de mare logistic, uman și financiar, în prezent pur și simplu trebuie considerat drept o încercare destul de stângace și neserioasă de a motiva lipsa de voință de a finaliza reforma finanțelor locale și de a întreprinde în genere orice schimbări/reforme în domeniul APL. Deoarece este bine cunoscut faptul că reforma administrativ-teritorială este un subiect foarte sensibil și extrem de politi-

zat și nici una din forțele actuale politice nu este gata să abordeze acest subiect serios. Iar acest "argument" este folosit deseori ca o bătă și în mod speculativ de cei care sunt împotriva unor măsuri concrete și reale în vederea descentralizării și consolidării autonomiei locale.

Totodată, cum demonstrează experiența internațională, problema fragmentării teritoriale poate fi soluționată prin alte modalități: dezvoltarea cooperării intermunicipale, dezvoltarea și aplicarea conceptului polurilor de creștere și zonelor metropolitane, cooperarea microregională, amalgamarea voluntară etc. Credem că, în lipsa unui consens privind organizarea administrativ-teritorială, comunitățile locale nu au nevoie de o reformă administrativ-teritorială, dar au nevoie în sfârșit de o lege corespunzătoare a finanțelor locale și de a oferi APL posibilitatea de a decide de sine stătător soarta, în dependență de necesitățile comunităților locale. În același timp, toți cei care folosesc argumentul reformei administrativ-teritoriale pentru a motiva neadoptarea/neimplementarea Legii finanțelor locale, este evident că o fac din anumite interese, pentru a bloca sau trăgăna adoptarea/implementarea acestei legi, precum și pentru a-i speria pe anumiți reprezentanți ai APL și apoi să zică că însuși ei nu doresc reforma. În acest sens, trebuie de menționat că reforma administrativ-teritorială prea mult timp a fost folosită în calitate de sperietoare împotriva oricăror încercări de modernizare a APL, de aceea de zeci de ani avem probleme grave care nu se soluționează până în prezent. Fapt obiectiv, confirmat de toate rapoartele și recomandările organismelor internaționale, inclusiv de ultimă oră. Totodată, credem că în Republica Moldova, în condițiile fragmentării teritoriale destul de mari, există un potențial enorm și absolut neexplorat în ceea ce privește aplicarea altor soluții, cu păstrarea sistemului actual de organizare administrativ-teritorială. De exemplu: cooperarea intermunicipi-

pală, crearea unor poluri de creștere prin acordarea statutului de municipii unor orașe, dezvoltarea microregională, amalgamarea voluntară, prestarea serviciilor prin cooperare la nivel de raion etc. Toate aceste forme sunt bazate exclusiv pe voința comunităților locale și de aceea sunt compatibile întru totul cu principiile autonomiei locale. Credem că în această chestiune a venit, în sfârșit, timpul de a depăși prejudecățile și de a oferi APL o mai mare libertate și putere de decizie în alegerea formelor de cooperare teritorială și organizare a prestării serviciilor.

3. "APL nu sunt pregătite pentru autonomie și libertate." O poveste veche și de adormit copiii. Anume la nivel local există un potențial impresionant, datorită căruia se mișcă lucrurile în comunitățile locale. În prezent este general cunoscut, că, chiar în condițiile sistemului actual depășit de finanțe locale, chiar în situația în care lipsesc cu desăvârșire resursele proprii, autoritățile locale (primarii, președinții de raioane și alți aleși locali) găsesc soluțiile necesare pentru dezvoltarea social-economică a localităților. De fapt, considerăm că anume datorită entuziasmului, responsabilității și efortului de care dau dovadă autoritățile locale, în mare parte lucrurile se mișcă la nivel local. Aceasta, în pofida sistemului actual de administrație publică, care este construit în așa fel ca să pună cât mai multe bariere și să creeze cât mai multe impedimente pentru toți cei activi și cu adevărat implicați în soluționarea problemelor comunităților locale. Rămâne doar să ne imaginăm, cât ar putea fi realizat la nivel local dacă autoritățile locale ar beneficia de un sistem corespunzător de finanțe publice locale și nu s-ar ciocni de multiplele și veșnice bariere de ordin legal, administrativ și financiar.

4. Au fost depistate unele scăpări și imperfecțiuni ale noului sistem, care la moment creează anumite

incertitudine privind acoperirea financiară a anumitor activități. De exemplu, cele care vizează modul de finanțare a unor instituții, precum grădinițele de copii, anumite instituții sociale, școli de artă, școli sportive etc. Însă, din câte se poate observa, în mare parte aceste probleme nu se referă la sistemul de finanțe publice locale, dar la finanțarea unor domenii delegate APL și pentru care ei vor primi transferuri cu destinație specială (grădinițele de copii). Aceeași schemă va fi aplicată și pentru finanțarea instituțiilor sociale, fondate cu concursul autorităților centrale. Încă o dată constatăm că toate aceste probleme poartă un caracter tehnic și/sau nu se referă la sistemul nou de finanțare propriu-zis. Totodată, pentru aceste probleme sunt căutate și propuse soluții, precum fondul de compensare și prelungirea acțiunii acestuia sau transferuri cu destinație specială care să acopere dezechilibrele care apar în unele cazuri.

5. Argumentele invocate și folosite de autorități pentru trăgănarea intrării în vigoare a Legii, precum că se așteaptă ultima expertiză de la FMI și că există semnale asupra unor detalii tehnice ce urmează a fi perfecționate, iar UTA Găgăuzia nu este mulțumită de statutul său în cadrul noului sistem, nu țin, și asta deoarece, iarăși, este vorba de mici deficiențe și imperfecțiuni formale, neesențiale ale sistemului, inerente unui mecanism nou, care pot fi ajustate pe parcursul implementării noului sistem.

Este evident că, aceste deficiențe nicidecum nu pot afecta întregul sistem și constitui motiv și temei serios pentru a admite blocarea procesului de implementare a legii!

CALM: AMÂNAREA IMPLEMENTĂRII REFORMEI, SENTINȚĂ LA MOARTE PENTRU APL!

Vineri, 4 octombrie curent, a avut loc Ședința extraordinară a Consiliului de administrație CALM, cu prezența masivă a primarilor din diferite regiuni ale țării. Convocarea unei ședințe extraordinare a fost solicitată de către edilii locali care, în nenumărate rânduri, și-au exprimat îngrijorarea privind faptul că adoptarea în lectură finală a Legii Finanțelor Locale este amânată de către autorități. În acest sens, există indicații din partea Ministerului Finanțelor și o scrisoare a Cancelariei de Stat, prin care sunt „revizuite” prioritățile în domeniul descentralizării, în sensul excluderii din priorități a noului sistem de finanțe publice locale care urma să fie implementat începând cu 1 ianuarie 2014. Astfel, fiind periclitată prioritatea de bază a guvernului, întreg procesul de descentralizare și consolidare reală a autonomiei locale, precum și imaginea pe plan intern și extern a actualei guvernări.

În cadrul acestei ședințe s-a votat declarația/adresarea către factorii decizionali și s-a luat decizia ca pe data de 11 octombrie 2013, în fața sediului Guvernului și Parlamentului Republicii Moldova, începând cu ora 11:00, să fie organizat un MITING ȘI MARȘ, în susținerea noului sistem de finanțe publice locale și descentralizării, precum și împotriva târâgării implementării lor, cu participarea reprezentanților APL din întreaga țară.

În acest context, Președintele Congresului Autorităților Locale, Dna Tatiana Badan, s-a referit la repercusiunile negative pe care le-ar putea avea pentru guvernarea locală neadoptarea noilor prevederi în termene raționale și preconizate. Amânarea de către autorități a Legii nu înseamnă altceva decât neglijarea și sabotarea propriilor angajamente în fața APL, dar și în fața organismelor internaționale, care consideră descentralizarea drept una dintre reformele de bază din țară, a menționat Badan. „Noua Lege a finanțelor publice locale oferă o autonomie autorităților publice locale, astfel ca să poată decide de sine stătător care sunt prioritățile comunităților și cum vor fi gestionate finanțele. Noi am așteptat și lucrat la această lege, împreună cu Guvernul, Ministerul Finanțelor, partenerii de dezvoltare a RM etc. timp de mai mulți ani. Și acum aceasta, după ce a fost adoptată de Parlament în două lecturi, nu numai că nu se știe dacă va fi adoptată, se dorește chiar amânarea implementării ei. Astfel, autoritățile sabotează nu numai promisiunile date în fața autorităților locale, dar și recomandările directe recente ale Consiliului Europei: să implementeze legea finanțelor din 1 ianuarie 2013 și să delege mai multe împuterniciri comunelor, satelor și orașelor. În cazul când nu va fi implementat acum această lege, putem spune că se păstrează verticala puterii și nu se vor mai produc reforme democratice în RM, iar autoritățile

prin nerespectarea angajamentelor față de partenerii noștri din Uniunea Europeană, se vor disculpa”, a mai spus Tatiana Badan.

Viorel Furdul, director executiv CALM, a menționat că în Republica Moldova adoptarea și implementarea noului sistem de finanțe publice locale s-a promis constant în ultimii 3 ani. Ultima promisiune a fost în iunie anul curent, după ce s-a promis că legea va intra în vigoare de la 1 ianuarie 2014, iar majoritatea primarilor și contabililor au fost instruiți privind particularitățile noului sistem, se face un pas înapoi: „Amânarea, stoparea proiectului în Parlament sunt egale cu regresul total al democrației locale, a autonomiei și descentralizării locale. Această lege ar dezlega mâinile APL, ar oferi posibilitatea de a avansa pe calea dezvoltării. Remarcăm că, în toate guvernările, încercările de a edifica o administrație publică locală modernă și conformă standardelor europene, s-au soldat cu un insucces total din cauza lipsei de voință politică, lipsei de viziune și politizării excesive a chestiunii date. Nicio guvernare nu a avut curajul și clarviziunea de a oferi autorităților locale încrederea corespunzătoare, un grad sporit de libertate și certitudinea că vor duce până la capăt reformele promise. Suntem nevoiți să constatăm, cu regret, că dacă această situație și atitudine va persista și acum vom rata o șansă unică și vom fi aruncați cu ani în urmă, iar din visurile noastre de integrare în sistemul valoric european, pe dimensiunea democrației locale și descentralizării, se va alege praful. Totodată, remarcăm că potențialul imens și energia enormă existente la nivel local, în cadrul APL, în rândul primarilor și al altor aleși locali, pur și simplu sunt neglijate, dar nu utilizate în mod efectiv.”

Primarii și-au expus pe rând punctul de vedere. Aceștia au declarat că vor autonomie reală și că s-au săturat să fie hrăniți cu promisiuni. Vicepreședintele aceleiași organizații, **DI Gheor-**

ghe Răileanu, primar de Cimișlia a afirmat: „Ceram insistent executarea practică, nu una declarativă, a legii. Noi, șefii de administrații, renunțăm la orice revendicări politice și considerăm că cele promise partenerilor europeni trebuie îndeplinite. Iar Guvernul nu face acest lucru. Mai mult, primarii deseori sunt împărțiți în „ai noștri” și „străini”. Culoarea politică a conducătorilor de prim nivel este mult mai importantă pentru guvernanți Sper că această lege va fi până la urmă acceptată, chiar în această toamnă. Și vom reuși să implementăm o dorință de a noastră veche, de a fi stăpâni la noi acasă, de a gestiona problemele în localități așa cum le vedem de pe loc. Eu personal sunt gata pentru orice acțiuni: greve, proteste, evenimente care pot fi întreprinse în această situație când nu se înțelege din ce cauză, la a cui indicație se stochează niște reforme, se blochează activitatea celor mai întreprinzători primari”. „Cred că această lege este una din cele mai importante pentru administrația publică locală de nivelul întâi, pentru că prin această lege ni se dau mai mari posibilități, practic ni se dezleagă mâinile în ceea ce privește finanțele publice locale, dar asta este și o dezvoltare locală mai avantajoasă. Guvernării noastre, demnitarii și parlamentarii trebuie să se pătrundă de importanța acestei legi, pentru că doar atunci când saatele vor fi dezvoltate, vom avea o țară de succes. E necesar să fie lăsate la o parte ambițiile politice. Politicienii nu vor să-și piardă pârghiile de influență politică și financiară asupra autorităților de nivelul întâi, de aici și pornesc toate problemele. Sunt mai multe metode pentru a-i sensibiliza, avem și experiența protestelor din 1 februarie anul trecut. Eu nu cred să ajungem la așa ceva, dar dacă nu se va dori un dialog cu noi, vom fi nevoiți!”, s-a adresat colegilor **Ștefan Vlas, primarul de Sărata Galbenă.**

Edilii locali au mai menționat că adoptarea în lectură finală a noului sistem de finanțare a primăriilor este stopată de forțele politice care, astfel, vor să-și păstreze pârghiile de influență și mijloacele de presing asupra APL, până la alegerile din 2015. **Elena Bodnarenco, primarul de Soroca**, a specificat că, în sistemul actual de finanțare, domină culoarea carnetului de partid, nu există reguli clare, nediscriminatorii. Anume această situație se dorește a fi păstrată: „Nu înțelegem poziția Parlamentului RM, care vădit târâgănează adoptarea și mai ales implementarea începând cu anul 2014 a legii. Am auzit că sunt niște doleanțe de a amâna adoptarea. În cazul dat vom ieși la diferite proteste,

cum am ieșit pe data de 1 februarie. Situația este politizată la maximum și aceasta se face cu mâinile deputaților și miniștrilor. Aceasta nu poate dura mai mult. Noi avem angajamente bine definite și foarte concrete în fața locuitorilor. Noua formulă a finanțării o să dea posibilitate orașului meu să câștige mai mult decât anul trecut. Asta înseamnă drumuri reparate, amenajarea orașului, o viață mai bună cetățenilor! Nu vom avea dezvoltare, însă, dacă Legea nu va fi adoptată în ultima lectură și implementată din 1 ianuarie 2014”.

Primarii au mai declarat că, în situația în care Legea nu va intra în vigoare de la 1 ianuarie 2014, vor recurge la manifestații stradale, la fel ca pe 1 februarie 2013, atunci când peste 500 de primari au protestat în Piața Marii Adunări Naționale. „Noi nu mai avem cu cine discuta, noi nu mai avem despre ce discuta, pentru că este clar ce vrem noi. Dacă pe data de 1 februarie, nu știu de ce s-a făcut vâlvă că primarii vor doar mărirea salariilor, deși erau și alte lucruri stipulate acolo. Astăzi este clar, noi vrem reforme reale în domeniul descentralizării și implementarea legii finanțelor publice locale cel târziu începând cu 2014, cum ni s-a promis toți acești ani. Să vedem ce o să ne zică oficialii. Dacă mai au curajul să ne spună povești, trebuie să stabilim ziua, ora și forma de protest pe care îl vom organiza. Altfel nu se mai poate, altă soluție nu mai există. Deci, ori suntem ascultați, auziți, ori vom lua măsuri. De fapt, țara nu este condusă de către Chișinău, țara este condusă de către primari”, a opinat **Alexei Busuioc, primar de Capaclia.**

Aleșii locali spun că noile prevederi ale Legii Finanțelor Locale le-ar oferi independența promisă de guvernare, astfel încât transferurile să nu fie făcute în baza criteriilor politice: „Vom mai pierde vreo 10 ani de reformă, dacă Legea nu va intra în vigoare în termenele stabilite. Odată ce politicile centrale nu pot fi implementate la nivel local, este un efort absurd din partea tuturor autorităților. În situația în care rămâne tot sistemul acesta centralizat, vom merge cu mâna întinsă în fața președintelui și vom politiza excesiv activitatea APL. După mine, amânarea implementării Legii finanțelor locale nu este decât o anulare a ei. Vom fi aruncați cu zeci de pași în urmă, deoarece numai noile prevederi ar putea dezlega mâinile puterii locale, dar puterea centrală nu vrea să o facă”, a menționat **Constantin Cojocaru, primar de Edineț.**

DECLARAȚIA

CONGRESULUI AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

În legătură cu intențiile de a amâna implementarea noului sistem de finanțe publice locale și blocarea procesului de descentralizare și consolidare a autonomiei locale din Republica Moldova

Parlamentul Republicii Moldova
Guvernul Republicii Moldova

Pornind de la faptul că autoritățile administrației publice locale reprezintă un fundament esențial pentru funcționarea oricărui regim democratic, deoarece doar la nivel local poate fi exercitat în modul cel mai direct dreptul cetățenilor de a participa la rezolvarea treburilor publice;

Conștienți de răspunderea pe care o purtăm față de cetățenii Republicii Moldova, care așteaptă ca autoritățile pe care le aleg să-și îndeplinească în mod corespunzător obligațiile funcționale;

Recunoscând că problemele administrației publice locale sunt comune pentru toate autoritățile locale indiferent de opțiunile și viziunile politice și dorind să contribuie într-un mod mai eficient și adecvat la soluționarea problemelor comune ale autorităților locale prin descentralizarea continuă a responsabilităților și dezvoltării autonomiei financiare a unităților administrativ-teritoriale;

Convinși că fără o descentralizare și consolidare a autonomiei locale, Republica Moldova nu va putea să asigure obiectivele centrale de modernizare și europenizare pe care le anunță, pe plan politic;

Luând în considerație: Constituția Republicii Moldova, Programul de activitate al Guvernului „Integrarea Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare” 2012-2014, Raportul „Democrația locală și regională în Republica Moldova” și Recomandările Congresului Autorităților Locale și Regionale ale Consiliului European din 22.03.2012, Rezoluția Asambleii Parlamentare din 02.10.2013, Legea privind Descentralizarea Administrativă și Legea privind administrația publică locală,

Noi, reprezentanții comunităților locale din toată țara, întruniți în cadrul ședinței extraordinare a Consiliului Național al Congresului Autorităților Locale din Moldova (CALM) din 4 octombrie 2013 declarăm următoarele:

1. Suntem profund îngrijorați și indignați în legătură cu intențiile clasei politice actuale de a amâna/bloca implementarea noului sistem de finanțe publice locale începând cu 1 ianuarie 2014, în pofida promisiunilor și angajamentelor asumate anterior pe plan intern și extern.

2. Amintim faptul că reforma administrației publice, descentralizarea și consolidarea autonomiei locale este declarată una dintre prioritățile guvernamentale de bază, de care depinde realizarea tuturor priorităților guvernamentale. Totodată, pe tot parcursul ultimilor ani, prioritatea acestei reforme a rămas doar una declarativă și fără relevanță practică în lipsa unor acțiuni și rezultate concrete. Totodată, mai multe inițiative legislative importante pentru autonomia locală sunt blocate de ani de zile în parlament, iar în loc de descentralizare în mai multe domenii are loc centralizarea și crearea mecanismelor de presiune administrativă asupra APL: poliție, educație, tarife la servicii publice, achiziții publice etc.

3. Declarăm oficial și ferm că noul sistem de finanțe publice locale, adoptat în două lecturi și care urmează a fi pus în aplicare începând cu 1 ianuarie 2014, reprezintă un pas important și extrem de necesar în direcția demontării verticalei puterii și modernizării administrației publice din Republica Moldova în conformitate cu principiile și standardele europene. Acest sistem asigură creșterea considerabilă a gradului de autonomie locală, fiind unul echilibrat, stimulatoriu, obiectiv și în avantajul majorității covârșitoare a comunităților locale.

4. Suntem convinși că refuzul de a implementa noul sistem de finanțe publice locale începând cu 1 ianuarie 2014, va conduce la blocarea definitivă și pe mulți ani a oricăror acțiuni și progrese reale în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale, iar drept consecință, la nerealizarea uneia din principalele priorități guvernamentale declarate – reforma administrației publice și descentralizare. Pe de altă parte, punerea în aplicare a legii finanțelor locale începând cu 1 ianuarie 2014, va permite deblocarea procesului și crearea condițiilor necesare pentru asigurarea progresului real în implementarea acțiunilor prevăzute de Strategia Națională de Descentralizare, termenul de realizare a multor dintre acțiunile respective, fiind deja depășit considerabil.

5. Considerăm că prin refuzul de a pune în aplicare acest sistem începând cu 1 ianuarie 2014, va fi afectată grav credibilitatea clasei guvernamentale, pe plan extern și intern. Deoarece, deja de mai mulți ani autorităților locale, societății civile și populației le sunt promise reforme și acțiuni concrete în domeniul descentralizării și consolidării autonomiei locale, care să permită creșterea capacităților autorităților locale de a soluționa problemele comunităților sale. În același timp, târăgănarea implementării legii finanțelor locale și implicit a procesului de descentralizare, va genera de asemenea, o dezamăgire din partea partenerilor de dezvoltare a RM, care în baza angajamentelor oficiale asumate de către autoritățile moldovene au investit considerabil în procesul de descentralizare și în prezent derulează proiecte importante viitorul cărora este strâns legat de viitorul procesului de descentralizare din Republica Moldova.

6. Amintim, că lipsa de progrese reale în domeniul democrației locale și consolidării autonomiei locale, dar în mod special, lipsa autonomiei financiare reale, constituie una din reștațele principale a Republicii Moldova față de Consiliul European, menționate inclusiv în documentele recente adoptate: Raportul și recomandările Congresului Autorităților Locale și Regionale ale Consiliului European din 23 martie 2012 și rezoluția Asambleii Parlamentare din 02 octombrie 2013, prin care autorităților din Republica Moldova li se solicită expres adoptarea și punerea în aplicare începând cu 1 ianuarie 2014 a noului sistem de finanțe publice locale. În acest sens și în condițiile neimplementării noului sistem de finanțe publice locale respectiv, orice discuție privind scoaterea Republicii Moldova de sub procesul de monitorizare este lipsită de sens.

7. Considerăm că riscurile politice care se pun la baza acestor ezitări din partea clasei politice actuale sunt preamărite și nejustificate. Din contra, descentralizarea și consolidarea autonomiei locale, trebuie privite în calitate de idee națională generală care este în interesul tuturor actorilor din Republica Moldova: guvernare, opoziție, societate civilă, sector privat și mai ales, întreaga populație a țării. Deoarece, în rezultatul descentralizării și demontării verticalei puterii, are loc depolitizarea sistemului administrativ, reducerea presiunilor administrative, financiare și politice asupra autorităților locale și o creștere considerabilă de interes și capacități la nivel local, în vederea realizării în practică a programelor guvernamentale de dezvoltare social-economică locală și națională.

8. Considerăm că, în prezent, prin implementarea noului sistem de finanțe publice locale și creșterea capacităților administrative la nivel local, Republica Moldova are o șansă unică de a crea un fundament solid pentru asigurarea unei dezvoltări durabile a comunităților locale și a întregii țări. Ratarea acestei oportunități, va conduce la păstrarea sistemului actual administrativ hipercentralizat, autoritar, extrem de politizat, depășit și absolut inefectiv, pentru mulți ani înainte. Iar Republica Moldova și comunitățile locale vor fi lipsite de o șansă unică de a primi un imbold real pentru dezvoltarea și valorificarea efectivă a potențialului uman, economic și financiar local existent și neexplorat până în prezent în modul corespunzător.

Prin urmare, în baza celor menționate mai sus, CEREM:

1. Adoptarea în variantă finală și în regim de urgență a proiectului legii nr.4 din 15.01.2013, privind modificarea și completarea unor acte legislative, cu punerea lui în aplicare începând cu 1 ianuarie 2014. Astfel, ca să fie asigurată elaborarea procesului bugetar local pentru anul 2014 în baza noului sistem de finanțe publice locale.

2. Organizarea unor audieri publice Parlamentare privind situația în domeniul APL, procesul de implementare a Strategiei Naționale de Descentralizare și modului de realizare a recomandărilor Congresului Puterilor Locale și Regionale a Consiliului European și Adunării Parlamentare a Consiliului European din domeniul democrației locale.

3. Prezentarea de către Guvern, în conformitate cu art. 15 al Legii privind descentralizarea administrativă, a unui Raport anual privind dezvoltarea sistemului de administrație publică locală și evoluția procesului de descentralizare.

Adoptată pe 04.10.2013,
Adunarea Consiliului
de Administrație CALM

mun. Chișinău

BILĂ NEAGRĂ PENTRU AUTORITĂȚI - RĂMÂNEM SUB MONITORIZAREA CEE!

Moldova rămâne sub monitorizarea Consiliului Europei. Adunarea parlamentară a forului European a decis, aseară, să prelungească etapa de monitorizare a țării noastre. Evaluatorii și-au exprimat îngrijorarea față de ritmul lent al implementării reformelor în domeniul procuraturii, combaterii corupției, depolitizării instituțiilor de drept, dar și descentralizării locale. În premieră, evaluatorii europeni au recomandat urgentarea adoptării Legii Finanțelor Locale, astfel încât administrația publică locală să beneficieze de transferuri echitabile începând cu 1 ianuarie, 2014.

În articolul 10 al Rezoluției, a fost adăugat un amendament în care este menționat tranșant acest aspect: "Asamblăea Parlamentară ÎNDEAMNĂ autoritățile moldovene să continue procesul de descentralizare și să efectueze consultările necesare cu privire la reorganizarea unor autorități locale. Adunarea salută adoptarea Strategiei Naționale de Descentralizare, la 5 aprilie 2012, ca urmare a adoptării Recomandării 322 (2012) a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei. Adunarea invită autoritățile moldovene să continue punerea în aplicare a strategiei de descentralizare în conformitate cu Carta europeană a autonomiei locale - Guvern. Adunarea așteaptă ca toate partidele politice să rămână concentrat pe dezvoltarea competențelor și finanțele autorităților locale, în scopul de a consolida democrația locală și livra servicii de calitate pentru populația Republicii Moldova. Adunarea recunoaște cele mai recente modificări la Legea cu privire la finanțele publice, așteaptă ca aceste modificări vor asigura transferuri bugetare echitabil la autoritățile locale și **îndeamnă Parlamentul Republicii Moldova să adopte aceste amendamente ca o chestiune prioritară, pentru a permite punerea în aplicare în ianuarie 2014.**"

În același timp, după ce au votat Legea în două lecturi, parlamentarii nu se grăbesc să includă proiectul pe ordinea de zi în cadrul sesiunii de toamnă/iarnă a Legislativului.

Iurie Țap, deputat PLDM

"Modificările legii finanțelor publice locale votată în 2 lecturi, la sigur va fi votată și în lectură finală. Problema este când va fi implementată de la 1 ianuarie 2014 sau 2015. Astăzi nu pot spune care va fi decizia parlamentului, dar la sigur că reforma de descentralizare va fi votată, nu există altă alternativă."

Oleg Bodrug, vicepreședintele Parlamentului

"Posibil să fie votată. Este o lege importantă. Noi am discutat în comisie. Este o problemă, o bună parte din primari sunt pentru această lege și altă parte sunt împotriva. Vom face tot posibilul să ascultăm ambele părți și cred că va fi un final bun pentru toți.

Vom depune toate eforturile ca să aprobăm această lege în Parlament".

Dumitru Diacov, președinte fracțiune PD

"Administrația locală merită tot interesul din partea Parlamentului. Primarii vor mai mulți bani, dar avem pensionari și bugetari. Trebuie să vedem care este această balanță de cheltuieli și posibilități. Există totală încredere că va fi votată legea, sprijinite cerințele. Parlamentul abia își începe activitatea, vedeți ce se face aici - multă presiune, tensiuni artificiale. Va veni timpul când noi ne vom așeza și vom rezolva problemele autorităților locale".

Eduard Mușuc, președinte Comisie Administrație publică

"Situția este foarte gravă, o cunosc, chiar zilele acestea va avea loc o întrunire organizată de CALM, sunt apeluri din toate părțile Moldovei. Cred că, la moment, guvernarea actuală trebuie să reacționeze de urgență la situația în cauză și să fie aprobată în formula corectă această lege, doar este un prim pas în descentralizare. Deocamdată nu există niciun temei ca APCE și CE să scoată RM de sub monitorizare".

De cealaltă parte, autoritățile locale se plâng că în condițiile impuse de vechea lege, primăriile au ajuns la sapă de lemn, în timp ce guvernarea țărăgănează lucrurile. "Centralizarea și politizarea finanțelor locale au înguncheat satele. Nu este bine, deoarece din start, de la elaborarea bugetelor, se simte o implicare directă a autorităților centrale în formarea și prognozarea banilor destinați pri-

mărilor. Și asta, pentru că pornim de la normativul de cheltuieli. Un sistem modern de finanțe publice e și normal să se bazeze pe venituri. Astăzi noi ne lăudăm că avem autonomie locală, dar, de multe ori, sunt doar afirmații declarative, fără o continuitate reală", menționează Nicolae Tudoreanu, primar de Feșteștița, raionul Ștefan Vodă.

Edilii locali spun că, în situația în care Legea nu va intra în vigoare de la 1 ianuarie 2014, localitățile din Republica Moldova vor fi înguncheate. "Noi acuma nu primim niciun leu de la bugetul central. Cu cât depunem mai mare efort pentru a acumula mijloace, cu atât suntem pedepsiți și se micșorează ceea ce vine de la bugetul central. Cred că toată populația orașului se va revolta, împreună cu primarul. Toată localitatea va fi în stare de acțiuni ferme, proteste", opinează Gheorghe Raileanu, primar de Cimișlia.

Constantin Cojocaru, primar de Edineț, accentuează la rândul său că: "**În situația în care rămâne tot sistemul acesta centralizat, vom merge cu mâna întinsă în fața președintelui și politizăm iarăși totul. După mine, amânarea legii pentru finanțe nu este decât o anulare a ei. Vom fi aruncați cu zeci de pași în urmă. Noile prevederi dezleagă mâna puterii locale, ceea ce puterea centrală nu prea vrea să o facă.**"

Potrivit directorului executiv CALM (Congresului Autorităților Locale din Moldova), Viorel Furdui, adoptarea în lectură finală a modificărilor la Legea privind Finanțele Locale reprezintă piatra de temelie pentru activitatea ulterioară a autorităților locale, dar și pentru ralierea Republicii Moldova la valorile europene privind guvernarea locală. Din păcate, zelul unor guvernări s-a cam pierdut, iar promisiunile făcute APL-uri-

lor nu se îndeplinesc în termene rezonabile. "Retorica privind importanța implementării noului sistem de finanțare se schimbă de la o zi la alta și amenință să spulbere un vis european care aparține nu numai autorităților locale, dar și întregii țări. În ultima perioadă de timp, sunt vehiculate informații, precum că în anumite cercuri s-ar discuta despre o posibilă târăgă-nare a implementării sau chiar despre o amânare a adoptării în varianta finală a modificărilor la Legea finanțelor publice locale. De asemenea, suntem informați despre unele acțiuni de manipulare și inducere în eroare a unora dintre colegii noștri, reprezentanți ai APL, cărora, în lipsa de informare adecvată privind noul sistem de finanțe locale, li se inoculează ideea că nu este nevoie de această lege. Suntem departe de a generaliza această situație și chiar avem încrederea (speranța), că, per ansamblu, clasa politică actuală de la nivel central și local, este conștientă de importanța acestei reforme pentru viitorul atât a procesului descentralizării și modernizării administrației publice, cât și pentru dezvoltarea reală (economică, socială, culturală etc.) a comunităților locale și a întregii țări. **Blocarea implementării acestei legi de la 1 ianuarie 2014 va duce la eșuarea totală a tuturor promisiunilor în domeniul descentralizării și autonomiei locale. Totodată, va conduce la consecințe grave atât pe plan intern, cât și pe cel extern. Jucând după opiniile primarilor, cred că multă lume este dispusă să-și apere dreptul la un viitor mai bun prin mijloace posibile. Vom încerca să discutăm, iar în cazul în care nu vom fi auziți, sigur că vom utiliza orice mijloc posibil ca să fim convingători", a menționat Furdui.**

EUROPA, CU OCHII PE REFORMA APL

Pirkka Tapiola: DESCENTRALIZAREA ÎN MOLDOVA ESTE O PRIORITATE PENTRU UE

Subiectul descentralizării rămâne o prioritate în relația Uniunii Europene cu Republica Moldova. Acest lucru l-a declarat ambasadorul UE la Chișinău, Pirkka Tapiola, solicitat de Radio Orhei să precizeze dacă UE va insista asupra adoptării până la sfârșitul acestui an a Legii Finanțelor Locale. În acest sens, se poartă discuții cu toate părțile implicate în proces. Declarațiile au fost făcute în cadrul unui briefing de presă.

Recent, câteva sute de primari din toate partidele au protestat la Chișinău contra tergiversării adoptării legii menționate. Actul legislativ a fost adoptat în două lecturi, urmând să fie supus votului în lectură a treia, iar primarii acuză autoritățile centrale că stopează intenționat implementarea noului sistem de finanțare, astfel încât să folosească pârgia financiară pentru a subjugă APL, în perspectiva viitoarelor alegeri parlamentare.

În cadrul unei conferințe de presă, reprezentanții CALM au declarat că primarii vor continua acțiunile de protest pentru descentralizarea puterii și adoptarea în lectură finală a Legii finanțelor publice locale, pentru ca aceasta să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

Potrivit primarului satului Feștelita, raionul Ungheni, Nicolae Tudoreanu, costul întrebării este 1 mlrd. de lei care, potrivit statisticii, sunt acumulați în buget de către autoritățile locale. „Aceste surse, într-un an electoral, reprezintă un instrument de presiune din partea unor deputați și partide politice. Noi însă nu dorim să fim ostacii lor și cerem să se procedeze în conformitate cu promisiunile date partenerilor europeni despre intențiile „de a împărți puterea”, a menționat primarul.

Reprezentantul Congresului, Ștefan Vlas, a avertizat coaliția de la guvernare că în 2006, refuzul Partidului Comunistilor de a implementa Legea finanțelor publice locale a dus la pierderea alegerilor în 2009.

Sursa: radioorhei.info

CORLEAP: ESTE NEVOIE DE RESURSE FINANCIARE ADECVATE PENTRU A ÎNDEPLINI SARCINILE ÎN ADMINISTRAȚIA LOCALĂ!

Ramón Luis Valcárcel Siso, președintele CoR, copreședintele CORLEAP și Mamuka Abuladze, președintele Asociației Naționale a Autorităților Locale din Georgia, copreședintele CORLEAP au expediat o scrisoare în adresa prim-ministrului Republicii Moldova - dl Iurie Leancă, cu privire la rezultatul celei de a treia reuniuni anuale a Conferinței Autorităților Locale și

Regionale din cadrul Parteneriatului Estic (CORLEAP), care a avut loc la Vilnius, la data de 03 septembrie 2013. CORLEAP oferă o reprezentare a autorităților locale și regionale în cadrul Parteneriatului Estic și lucrează asupra consolidării dimensiunii teritoriale a Parteneriatului Estic în beneficiul cetățenilor. În cadrul reuniunii anuale CORLEAP, primarii și reprezentanți regionali aleși din UE și din țările Parteneriatului Estic au adoptat o serie de recomandări înainte de Summit-ul Șefilor de Stat al Parteneriatului Estic.

Bruxelles/Tbilisi

Iurie Leancă

Primul Ministru al Republicii Moldova

Exceleență,

Avem plăcerea să vă informăm cu privire la rezultatul celei de a treia reuniuni anuale a Conferinței Autorităților Locale și Regionale din cadrul Parteneriatului Estic (CORLEAP), care a avut loc la Vilnius, la data de 03 septembrie 2013.

CORLEAP oferă o reprezentare a autorităților locale și regionale în cadrul Parteneriatului Estic și lucrează asupra consolidării dimensiunii teritoriale a Parteneriatului Estic în beneficiul cetățenilor. În cadrul reuniunii anuale CORLEAP primarii și reprezentanți regionali aleși din UE și din țările Parteneriatului Estic au adoptat o serie de recomandări înainte de Summit-ul Șefilor de Stat al Parteneriatului Estic.

Cu deosebită considerație,

Ramón Luis Valcárcel Siso
Președintele CoR
copreședintele CORLEAP

Suntem încântați să anexăm aceste recomandări. În furnizarea documentului adoptat, avem sincera speranța că Summit-ul va ține cont de beneficiile practice și măsurabile, și că implicarea activă a autorităților locale și regionale ar putea aduce la inițiativa de politică a Parteneriatului Estic. Raportul „Timpul de reconsiderare a Parteneriatului Estic” poate fi găsit pe site-ul web al CoR. [<http://cor.europa.eu/en/activities/pages/corleap.aspx>]

Am dori să folosim această ocazie pentru a sublinia că principiile democrației locale reprezintă o valoare europeană universală. Moldova, precum și alte state membre ale Consiliului Europei au ratificat Carta Europeană a Autonomiei Locale, articolul 9 din care se referă în mod clar la nevoia de resurse financiare adecvate pentru a îndeplini sarcinile în administrația locală. Sperăm că Guvernul va păstra reforma finanțelor locale, în rândul priorităților sale.

Mamuka Abuladze

Președintele Asociației Naționale a Autorităților Locale din Georgia, copreședintele CORLEAP

CEMR: Suntem complet solidari cu cerințele CALM!

CEMR, o asociație pan-europeană a asociațiilor APL din toată Europa și un partener cheie al Congresului Puterilor Locale și Regionale al Consiliului Europei, Comitetului Regiunilor al UE și a Comisiei Europene în domeniul administrației publice locale, a reacționat prompt la blocada Legii Finanțelor Locale de către autoritățile RM. Într-o scrisoare expediată pe adresa CALM, importantul for își exprimă regretul față de situația dificilă în care sunt puse APL și consideră că primarii sunt îndreptățiți să ia măsuri dure.

Frédéric VALLIER, secretar general CEMR:

„ACȚIUNEA DE ASTĂZI PREZINTĂ CAPACITATEA CALM-LUI DE A ADUNA ENERGIA PRIMARILOR ȘI AUTORITĂȚILOR LOCALE ÎN LUPTA PENTRU DEMOCRAȚIA LOCALĂ!”

Secretarul General al organizației, Frédéric Vallier, regretă această situație: «În momentul când sărbătorim cea de-a 60 aniversare a Cartei pentru Libertățile Locale, Consiliul Municipalităților și Regiunilor Europene (CEMR) este

complet solidară cu Congresul Autorităților Locale din Moldova. Descentralizarea este esențială pentru dezvoltarea locală și creșterea sustenabilă. Acțiunea de astăzi prezintă capacitatea CALM-lui de a aduna energia primarilor și autorităților locale în lupta pentru democrația locală.”

Amintim că, autonomia locală în Republica Moldova este monitorizată îndeaproape de către organizațiile internaționale. Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (Rezoluția, octombrie 2013) cere Guvernului Republicii Moldova să aprobe modificările legislative cu privire la reforma finanțelor locale, care să fie implementate începând cu anul 2014. Suplimentar, Congresul Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei (Rezoluția privind democrația locală și regională în Republica Moldova, martie 2012) cere descentralizarea urgentă și implementarea reformei finanțelor locale, în scopul de a sprijini sistemul administrației publice din țară.

EUROPA, CU OCHII PE REFORMA APL

Pawel Swaniewicz: AUTOGUVERNAREA LOCALĂ ESTE IMPOSIBILĂ FĂRĂ DESCENTRALIZAREA FINANȚELOR LOCALE!

Pawel Swaniewicz este doctor în economie și specialist în domeniul administrației și finanțelor locale recunoscut pe plan internațional. Se preocupă de această tematică din anul 1988, iar, în ultimii 20 de ani, a fost consultant în politici de descentralizare și restructurare a finanțelor autorităților locale în mai multe țări cu economii în tranziție, inclusiv Georgia, Polonia, Republica Moldova, România, Ucraina și Ungaria. Este autorul a 24 de cărți și peste 100 de articole de specialitate în domeniul descentralizării. Dr. Swaniewicz este expert al Consiliului Europei și consilierul pe probleme sociale al președintelui Poloniei.

De doctor Swaniewicz, după cum cunoașteți, Republica Moldova a adoptat un plan ambițios de descentralizare ca parte din agenda de reforme și măsuri pentru apropierea de Uniunea Europeană. Ce opinii aveți despre această reformă?

Nu există un model unic european al administrației publice locale, în statele membre ale UE poate fi găsită o mare varietate de modele. Și deși apropierea de Uniunea Europeană nu este legată direct de descentralizare, procesul de descentralizare introduce valori noi în societate, de aceea implementarea unei asemenea reforme merită efortul.

În pofida diferențelor care există între țări, toate statele europene au autorități locale. Importanța acestora a fost subliniată și consolidată prin adoptarea oficială a principiului subsidiarității, inclus în Tratatul de la Maastricht al Uniunii Europene, și prin aprobarea de către Consiliul Europei a Cartei europene a autorităților locale.

De ce are nevoie o țară de descentralizare? Au nevoie statele moderne de autoguvernarea locală?

Există două teorii diferite privind necesitatea guvernelor locale. Potrivit *teoriei naturale*, e firesc ca comunitățile să aibă administrații publice locale proprii. *Teoria funcțională* spune că administrația locală e utilă pentru ea ajută statul să funcționeze mai bine. Cercetătorii din domeniu au identificat trei roluri principale pe care le îndeplinesc structurile administrației publice locale. În primul rând, acestea asigură un grad mai mare de libertate sau autonomie. Existența administrațiilor locale împiedică concentrarea excesivă a puterii politice și permite prezența un pluralism de opțiuni politice în diferite localități. Pe scurt, guvernele locale servesc drept mijloc de control și verificare a guvernului central. Un alt rol asigurat de APL-uri este cel de participare. Guvernele locale încurajează participarea democratică și incluziunea cetățenilor în procesul de autoguvernare. În al treilea rând, și foarte important, APL-urile asigură o administrare eficientă. Fiind mai aproape de cetățeni, instituțiile administrației locale pot furniza servicii publice adaptate la nevoile variate ale diferitor localități.

Ce aveți în vedere când spuneți că autoguvernarea locală este mai eficientă?

Întâi de toate, descentralizarea aduce factorii de decizie și beneficiarii acestor decizii mai aproape unul de altul. Acest lucru permite o evaluare prealabilă a efectelor reale ale deciziilor care urmează a fi luate. Iar posibi-

litatea de a prognoza efectele deciziilor luate duce la alocarea mai eficientă a resurselor pentru realizarea acestor decizii. În virtutea rolului pe care îl au, autoritățile publice locale asigură o mai bună racordare a politicilor de stat la preferințele și condițiile locale, din teritoriu. Soluții diferite pentru aceleași tipuri de probleme pot fi aplicate în diferite regiuni. În acest fel, politicile sunt apropiate de preferințele alegătorilor. La rândul lor, variațiile de soluții promovează gândirea inovativă și promovează exemplele de succes.

Dar guvernele central ar putea protesta dacă APL-urile au prea multă libertate.

Este adevărat: descentralizarea este și sursa unor tensiuni în funcționarea statelor moderne. Regândirea funcționării administrației locale conține trei antinomii principale, decise individual, în fiecare țară în parte, în funcție de preferințele cetățenilor și clasei politice din țara respectivă. Prima se referă la raportul dintre identitate și funcționalitate. Dacă identitatea ar presupune existența mai multor guverne sau administrații locale, relativ mici, funcționalitatea statului sugerează nevoia consolidării teritoriale a acestuia. O altă antinomie este cea dintre promovarea autonomiei și integritatea sau coeziunea statului. A treia se referă la raportul dintre participare și democrație locală și managementul profesionist al statului. După cum am mai spus, fiecare țară în parte își stabilește "punctul de echilibru" care i-ar permite să echilibreze tensiunile descrise mai sus.

Dar, dle Swaniewicz, credeți că țările sărace sau cele aflate în curs de dezvoltare ar trebui să ofere atâta autonomie autorităților locale? Acest lucru nu ar submina instituțiile deja slăbite ale statului? Ce arată experiența Poloniei și a altor țări din Europa centrală și de est?

Nu există motive pentru care țările sărace ar trebui să evite descentralizarea mai mult decât cele bogate. După cum am stabilit mai devreme, descentralizarea promovează eficiența și inovația, iar țările sărace au nevoie de ea chiar mai mult decât cele bogate. Iar dacă într-o țară există tendințe centrifuge (separatiste), o reformă de descentralizare adecvată și realizată la timp le poate opri, sprijinind astfel integritatea statului și consolidând instituțiile centrale ale acestuia. În Polonia, reforma de descentralizare din anul 1990 a fost una radicală și realizată la începutul tranziției, și aceasta nu a slăbit statul polonez. Dimpotrivă, reforma a servit drept bază și sprijin pentru alte reforme economice și politice.

Prof. Pawel Swaniewicz - Uniwersytet Warszawski

Există o legătură între o autoguvernare locală puternică și creșterea economică a țării?

Deși nu există o legătură directă între cele două noțiuni, guvernele locale puternice pot promova politici proprii de dezvoltare economică. Există mai multe exemple de administrații locale inovatoare, în Polonia și în alte părți, care dovedesc eficiența unor asemenea politici. Să luăm, bunăoară, problema absorbției fondurilor europene. Polonia este singura țară din Europa centrală și de est care a descentralizat, într-o măsură semnificativă, procesul de luare a deciziilor în accesarea fondurilor UE. Polonia a delegat o parte a acestor competențe autorităților regionale și locale. Regiunile pregătesc și negociază la Bruxelles programele de operare (POR-uri) regionale, și decid ce proiecte să înainteze pentru finanțare. POR-urile regionale, gestionate de APL-uri, constituie mai bine de 25% din totalul fondurilor europene destinate Poloniei. Autoritățile locale contribuie semnificativ la gradul înalt de absorbție a fondurilor UE, pe care l-a atins Polonia – apreciat ca fiind cel mai eficient dintre statele din regiune. Asta nu înseamnă, desigur, că proiectele locale se realizează impecabil sau că nu există puncte slabe, dar, de regulă, aceste proiecte sunt considerate reușite, iar beneficiarii finali le apreciază mai înalt decât proiectele gestionate de către guvernul central.

Să vorbim un pic despre descentralizarea financiară. Este un subiect dezbătut pe larg în Republica Moldova înainte de examinarea, în lectură finală, a modificărilor Legii finanțelor publice locale.

Descentralizarea financiară are o importanță crucială pentru succesul reformei de descentralizare, în general. Din experiența mea de lucru în statele din Europa centrală și de est, am desprins câteva probleme, pe care le consider cele mai importante în această privință. În primul rând, sporirea autonomiei financiare a APL-urilor prin descentralizarea fiscală permite depășirea tradiției socialiste de formare a "bugetelor consolidate". Procesul de planificare a bugetului național trebuie fi separat de planificarea bugetelor locale, iar specialiștii de finanțe de la nivel local trebuie să răspundă în fața administrațiilor locale, și nu a Ministerului de finanțe. Descentralizarea financiară asigură

APL-urile cu surse stabile de finanțare, nepasibile la schimbări frecvente sau manipulări politice. În același timp, creșterea treptată a autonomiei autorităților locale în gestionarea taxelor și impozitelor locale va promova democrația locală. Primăriile vor putea arăta legătura directă dintre impozitele plătite și serviciile publice primite în schimb. Iar autonomia fiscală și posibilitatea de a-și spori veniturile proprii va permite APL-urilor să acceseze împrumuturi pentru investiții capitale. În același timp, descentralizarea finanțelor locale prevede și crearea unui fond de echilibrare stabil, ce va funcționa în baza unor formule clare de alocări, pentru sprijinirea localităților mai puțin dezvoltate. Principiile rezumate mai sus sunt descrise și în Carta Europeană a autorităților locale, adoptată de Consiliul Europei și ratificată și de către Guvernul Republicii Moldova.

Politicienii moldoveni au opinii împărțite privitor la adoptarea Legii finanțelor locale. Unii și-au exprimat opinia că descentralizarea fiscală ar trebui realizată în contextul unei reforme administrativ-teritoriale cuprinzătoare. Alții cred că descentralizarea financiară ar trebui implementată chiar acum, astfel încât primarii și autoritățile locale să se poată bucura de bugete mai mari și de beneficiile noului sistem de finanțare cât mai curând posibil. Cum i-ați sfătui să procedeze?

Descentralizarea fiscală și reorganizarea teritorial-administrativă sunt părți importante ale reformei de descentralizare. Din câte cunosc, ambele sunt indicate ca și obiective specifice ale Strategiei de descentralizare, aprobate de Parlamentul moldovean în anul 2012. Acestea pot fi realizate pe rând sau concomitent. Cel mai nefast scenariu ar fi situația în care reorganizarea teritorială nu ar fi urmată de o descentralizare reală a competențelor și finanțelor locale. În acest fel, țara va trebui să plătească prețul lichidării unor primării mici fără a permite administrațiilor locale rămase să se bucure de beneficiile potențiale ale reformei. O astfel de greșeală a fost făcută în Georgia, în timpul reformei din anul 2006, când reorganizarea a peste 1000 de primării în 68 de municipalități nu a fost urmată și de asigurarea unei autonomii financiare reale, ceea ce a redus semnificativ din eficacitatea noulor unități administrative locale.

Epoca descentralizării sau sfârșitul unei reforme neîncepute

**Veaceslav BULAT, director
al Institutului de Dezvoltare
Urbană, expert economic:**

"Reforma înseamnă în primul rând voință politică!"

Cuvântul descentralizarea, neînțeles de majoritatea populației, a intrat relativ nu demult în lexiconul politicianilor moldoveni – de vreo zece ani. În 2006 Parlamentul guvernat de comuniști, sub presiunea instituțiilor europene și a societății cile, a aprobat și un act normativ – legea descentralizării administrative. Legea stabilește competențele și responsabilitățile administrației publice locale, precum și obligativitatea de finanțare a acestor atribuții. Un articol special al legii însărcina guvernul să elaboreze un plan de acțiuni pentru implementarea legii. Însă planul nu a fost elaborat și idea descentralizării a fost abandonată.

După venirea la guvernare a alianței pro-europene ideea descentralizării a fost re-luată, fiind inclusă ca prioritate de guvernare în toate programele guvernelor de după 2009. S-a lucrat enorm de mult la conceptualizarea reformei, finalizate în 2012 cu aprobarea printr-o lege specială a Strategiei de descentralizare. S-a creat și cadrul instituțional pentru implementarea descentralizării – Comisia paritară, constituită din miniștri și reprezentanți APL, precum și grupurile de lucru ministeriale. Partenerii de dezvoltare au venit în susținerea reformei cu fonduri impunătoare – zeci de milioane de dolari. Cu ajutorul acestora au fost revăzut cadrul normativ, iar pentru peste douăzeci de legi au fost propuse modificări în conformitate cu principiile strategiei de descentralizare. Au urmat debaterile publice la care au fost parte toate părțile interesate: guvernul central, primării și societatea civilă. Astfel se pare că a fost pregătit fundamentul pentru o reformă amplă, scopul căreia să facă serviciile publice mai accesibile pentru oameni. Însă nu a fost să fie...

De la fiecare după capacități, fiecare după după posibilități

Descentralizarea nu poate fi realizată fără descentralizarea finanțelor. Dacă guvernul central descentralizează sau delege către autoritatea locală o funcție publică, această trebuie urmată de finanțe. Sistemul actual al finanțelor publice locale este unul foarte centralizat și complicat. Fiecare nivel de administrare se află în dependență

financiară față de nivelul superior. Bugetele primăriilor depind de deciziile la nivel raional, iar bugetul raional se decide de centru. Mai mult, primăriile care colectează mai multe resurse financiare din taxe și impozite locale primesc transferuri mai mici de la bugetul raional. Pentru transferuri primării trebuie să se închine la raion sau la guvern. Însă înainte de a bate la ușa demnitarilor, primării trebuie să-și amintească de ce culoare politică sunt. Evident că acest sistem nu mai poate fi tolerat. Prea vechi, prea sofisticat și foarte politizat.

Noul sistem al finanțelor publice locale

Despre reformarea sistemului de finanțe locale se discută de mult timp. Dar numai în ultimii doi ani s-a reușit să se propună ceva concret. Cu sprijinul PNUD, echipe de experți locali și internaționali au elaborat un nou sistem de relații financiare interguvernamentale. Sistemul a fost testat pentru 3 ani precedenți, a fost acceptat de guvern și prezentat Parlamentului spre

modificarea legii finanțelor publice locale. La moment proiectul a fost aprobat deja în două lecturi. Concomitent au fost organizate seminare informative cu primării din majoritatea raioanelor.

Noua lege prevede reformarea sistemului finanțelor publice locale, în conformitate cu principiile constituționale și standardele europene privind autonomia locală. Se schimbă radical principiul de finanțare ale primăriilor axat pe relații directe cu Ministerul Finanțelor. Astfel este exclusă intervenția subiectivă în distribuția finanțelor.

Lege stabilește clar – toate impozitele locale vor rămâne la primării. Cu cât mai mult vei colecta în teritoriu cu atât mai mulți bani vei avea la primărie. Veniturile locale proprii nu vor mai fi luate în calcul la efectuarea transferurilor. Aceasta va stimula primării să atragă cât mai mulți agenți economici în localitate pentru a-și spori baza fiscală. Mijloacele colectate pot fi folosite de primării după necesitate.

Astfel, noul sistem al finanțelor publice locale stabilește reguli clare și echitabile pentru toate primăriile. Avantajele acestui sistem sunt evidente. Coloratura politică nu va mai putea influența distribuția finanțelor. Prin formula matematică se vor distribui finanțele în funcție de numărul populației, suprafață și capacitatea fiscală a teritoriului subordonat APL. Noile reguli lichidează subordonarea bugetară a primăriilor față de consiliile raionale și față de guvern. Noul sistem consolidează poziția primăriilor care sunt aleși direct de populație, dar au în prezent puține pârghii de influență. Având mai multă libertate în gestionarea finanțelor locale va crește autoritatea și capacitatea primăriilor de ași soluționa de sine stătător problemele locale. Deci acest sistem asigură realizarea acțiunilor planificate în Programul de guvernare și obținerea rezultatului așteptat – descentralizare și autonomie locală reală.

Reformele nu înseamnă bani, ci voință politică

Unii guvernanți însă, după ce au constatat avantajele primăriilor și dezavantajele partidelor, propun să fie amânată aprobarea și implementarea legii din 2014. Se propune o altă paradigmă, aparent atractivă, dar practic irealistă. Chipurile în buget există un miliard de lei disponibil pentru finanțarea proiectelor locale. Conform afirmațiilor unui deputat, responsabil de finanțele publice, aleșii poporului lucrează la elaborarea mecanismelor de distribuire a investițiilor. Însă nimeni nu poate da răspunsuri clare fără să abereze la cele mai simple întrebări. În condițiile unui buget auster de unde apare un miliard de lei în plus? Dat fiind că necesitățile primăriilor de investiții sunt mult mai mari, după care criteriile vor fi alocări banii? Iar la unii – da, iar la alții – ba? Și în genere, ce are aceasta cu reforma descentralizare? De ce această inovație parlamentară nu poate fi implementată odată cu noul sistem al descentralizării fiscale?

De fapt, cei care încearcă să amâne implementarea legii doresc să păstreze situația actuală de șerbie a primarilor. Adică, în loc să primească un mecanism funcțional (o undiță), primăriile (doar unele din ele) vor primi niște bănuți (un pește). Intenția este clară – în ajunul alegerilor parlamentare, prin distribuția politică a resurselor financiare guvernării vor să mențină influența asupra primarilor. Poate că a venit timpul pentru ca și acești demnitari să înțeleagă că reformele nu înseamnă doar bani. Bani niciodată nu sunt suficienți. Reforma înseamnă în primul rând voință politică. Așa scrie pe blogul respectabilului deputat, responsabil de finanțele publice.

LEGEA FINANTELOR PUBLICE LOCALE: O REFORMĂ ȘI ÎN INTERESUL CLASEI POLITICE

Îngrijorări la nivelul autorităților publice locale legate de ceea ce pare a fi lipsa de dorință a clasei politice de la Chișinău de a descentraliza finanțele publice locale. Congresul Autorităților Locale din Moldova, pe scurt CALM, a spus ieri într-o declarație că parlamentarii par să dea înapoi, după ce au votat în două lecturi un proiect de lege ce ar permite acest lucru, și amenință cu proteste de stradă. Directorul executiv al Congresului Autorităților Locale, Viorel Furdui, este invitatul nostru de astăzi pentru a ne explica îngrijorarea aleșilor locali.

Viorel FURDUI, director executiv CALM:

„Una din prioritățile de bază ale acestei guvernări va fi aruncată la coșul de gunoi!”

Cred că trebuie să explicăm mai întâi ce înseamnă Congresul Autorităților Locale și în ce proporție reprezintă autoritățile locale?

Congresul Autorităților Locale din Republica Moldova reprezintă la momentul actual deja peste două treimi din comunitățile locale, ceea ce înseamnă orașe, sate și municipiul Chișinău.

Dle Furdui, mai întâi primarul Chișinăului, Dorin Chirtoacă, iar acum, iată, organizația dvs., care reprezintă precum spuneți două treimi din autoritățile locale, manifestați o doză extrem de mare de neîncredere că legea aceasta a finanțelor publice locale care a fost votată în două lecturi în Parlament va trece de ultima citire. De ce aceste îndoieli, de unde se trag ele?

Aceste îndoieli vin după o perioadă destul de optimistă, atunci când după un efort destul de mare și conjugat practic al tuturor actorilor importanți în domeniul administrației locale, în descentralizare, și aici mă refer inclusiv la partenerii de dezvoltare a Republicii Moldova, inclusiv, ceea ce este interesant, Guvernul Republicii Moldova, Ministerul Finanțelor,

s-a depus un efort foarte mare, s-a ajuns la o formulă acceptabilă pentru toți actorii, pentru ca să nu se afecteze pe de o parte stabilitatea financiară la nivel central și, totodată, să fie respectate și principiile autonomiei locale. Și, respectiv, legea a fost votată după câte se știe în două lecturi și iată după această perioadă de optimism acum au apărut mai multe semnale că o parte din clasa politică din R. Moldova s-a răzgândit și intenționează să amâne implementarea acestei legi.

Ce fel de semnale, cum vin ele?

Imediat răspund la această întrebare. Dar vreau să mai precizez că se prevedea că această lege va fi implementată începând cu 1 ianuarie 2014. Și aceasta este principal și foarte important pentru întreg procesul de descentralizare din Republica Moldova. Iar drept semnale vreau să vă spun, că ele sunt atât oficiale, cât și neoficiale. Printre cele documentate, să le spun așa, poate fi considerată o scrisoare a Cancelariei de Stat, care, după un proces foarte consistent de consultări cu autoritățile publice locale care au avut loc în 20 de raioane și, probabil, văzând

că practic toate autoritățile locale ar deveni suporteri ai acestui nou sistem, a apărut o scrisoare foarte interesantă conform căreia sunt revizuite practic prioritățile în domeniul descentralizării. Și de la niște activități foarte importante și concrete precum este Legea finanțelor publice locale, se pune accentul pe niște activități absolut formale și neesențiale, care deloc nu schimbă situația.

Și veți ieși la proteste. Când? În ce condiții?

Aș vrea să spun că, sigur, protestul este o metodă, dar este una extremă și probabil ultima cale de a soluționa această problemă. Noi totuși intenționăm să avem niște discuții foarte serioase, să încercăm să convingem toți actorii politici din Republica Moldova că acum nu este momentul de a refuza această reformă și că această reformă este și în interesul clasei politice, dar și al opoziției și al întregii populații. Plus că aceasta nu este doar o dorință a autorităților locale, a Congresului Autorităților Locale. Noi foarte bine știm că recent, chiar două zile în urmă, a fost adoptată o recomandare a Adunării Parlamentare a Consiliului European, prin care în mod expres deja acest for european de importanță deosebită recomandă autorităților publice locale adoptarea în regim de urgență a acestei legi și implementarea ei începând cu 1 ianuarie 2014.

Într-adevăr, figurează în acest raport această dată și această recomandare. Vreți să spuneți totuși că nevoarea legii este unul din motivele din care nu a fost scoasă Republica Moldova de sub monitorizarea Consiliului European?

Aveți perfectă dreptate. Eu, în afară de acest raport și rezoluție a APCE, aș vrea să amintesc că în martie 2012 a fost un alt raport al Congresului Puterilor Locale și regionale, o structură de asemenea a Consiliului European, în care de asemenea se menționau problemele grave anume care țin de descentralizarea financiară.

Care au fost termenii pe care și le-a asumat guvernarea în privința acestei legi?

Pe parcursul ultimilor patru ani practic în fiecare an se promitea administrației publice locale adoptarea acestei legi.

Da de când a ajuns legea în guvern și Parlament?

De fapt, era o promisiune de

a pune în implementare această lege începând cu cel târziu 1 ianuarie 2014.

Dacă s-ar adopta în lectură finală acum, se reușește să se înceapă implementarea în 1 ianuarie?

Noi suntem siguri că s-ar reuși. Vreau să vă spun mai mult ca atât. Am menționat mai înainte că s-a lucrat în comun cu Ministerul Finanțelor, cu Cancelaria de Stat, am participat la o sumedenie de seminare în raioane unde s-a lucrat anume pe noul sistem de finanțe publice locale. Deci, oamenii deja sunt pregătiți, autoritățile publice locale sunt pregătite și în partea covârșitoare a lor susțin cu ambele mâini această reformă.

Într-un an vor fi probabil alegerile. Credeți că ar avea vreo legătură acest pas înapoi, sau ceea ce pare a fi un pas înapoi al autorităților, cu faptul că vor fi în curând alegerile? Ce efect ar avea dacă ar fi implementată legea din 1 ianuarie?

Se zvonește, într-adevăr, că una din cauzele principale ale acestui pas înapoi ar fi aceste alegeri parlamentare. Dar eu vreau să vă spun că, în opinia noastră, ar fi un calcul absolut greșit. Deoarece introducerea acestui nou sistem de finanțe publice locale ar permite actualei clase guvernamentale să obțină într-un termen scurt niște rezultate care ar schimba impresia la nivel de administrație publică locală, la nivel de comunități locale în privința actului guvernamental.

Care este totuși legătura?

Legătura care ar fi? Deoarece păstrarea sistemului actual de finanțe publice locale nu înseamnă altceva decât păstrarea acestei verticale a puterii, hipercentralizării și a instrumentelor de presiune politică și administrativ-financiară asupra autorităților locale. Sistem care nu a fost creat de astăzi, a fost creat mai înainte, dar care se vede că se dorește să fie păstrat. Dar cel mai important ce aș menționa este faptul că dacă acum nu se reușește implementarea acestei legi a finanțelor publice locale, a noului sistem, de fapt consecințele vor fi mult-mulț mai grave pentru actuala guvernare. Deoarece una din prioritățile de bază ale acestei guvernări va fi aruncată la coșul de gunoi.

Spuneți că s-a ajuns la o formulă acceptabilă. Aș vrea să descifram un pic această formulă, ca să vedem ce vor avea

de pierdut și de câștigat autoritățile locale și, de cealaltă parte, cele centrale?

De fapt, sistemul acesta nou de finanțe publice locale presupune în esență că nu există pierdanți în raport cu sistemul actual. De fapt, marea majoritate a autorităților locale, fără a face mare efort, bugetele acestor autorități locale vor crește, iar cele care din anumite motive vor avea mai puțini bani, lor li se vor compensa aceste decalaje. Va fi creat pentru asta un fond de compensare.

Dar principalul câștig și avantaj este în primul rând depolitizarea acestui sistem, crearea stimulentei pentru autoritățile publice locale, de a îmbunătăți situația la nivel local. Și principalul totuși este faptul că se creează condiții reale pentru o descentralizare, pentru derularea procesului de descentralizare.

Simplu spus, primarii, autoritățile locale capătă libertatea de a gestiona finanțele publice, sau mai multă libertate de a le gestiona?

Eu aș spune puțin altfel: primarii și autoritățile publice locale capătă posibilitatea de a ajuta guvernul și administrația publică centrală de a realiza programele guvernamentale și strategiile care rămân neaplicate și rămân doar pe hârtie anume datorită faptului că la nivel local nu există capacități de a le realiza. Pentru că mâinile administrației publice locale sunt legate datorită anume sistemului actual de finanțe locale depășit.

Cum aveți de gând să acționați în sensul că să obțineți adoptarea acestui proiect în lectură finală?

De fapt, noi credem că guvernul Republicii Moldova, actuala guvernare a primit deja destule semnale și din partea factorilor externi, care, în majoritate, sunt foarte-foarte îngrijorați de situația care se creează. La rândul nostru, noi sigur că n-o să stăm cu mâinile legate și vom întreprinde anumite acțiuni. În primul rând vom încerca să negociem, să discutăm, să convingem factorii decizionali de a merge înainte și de a nu abandona această reformă. Iar una din variantele pe care noi le examinăm sigur că ar fi apărarea drepturilor și intereselor autorităților locale prin niște măsuri mai radicale precum sunt și protestele.

VREM LEGE ȘI PROGRES, NU REGRES! PRIMARIII NU RENUNȚĂ!

Primarii nu renunță. După ce au organizat un marș în susținerea Legii finanțelor locale, edilii locali sunt decizi să iasă în stradă însoțiți de alegătorii lor. Potrivit Congresului Autorităților Locale, primarii au început o campanie de informare și consultare a locuitorilor privind importanța adoptării noului sistem de finanțare, iar săptămâna viitoare nu e exclus că vor protesta alături de cei care le-au dat votul de încredere. Declarațiile au fost făcute în cadrul unei conferințe de presă.

Tatiana Badan, președinte CALM, primar de Selemet:

"Era planificat pentru mâine să organizăm o acțiune în masă, dar luând în considerație faptul că a fost o discuție comună între membrii CALM ca acest eveniment să fie organizat împreună cu cetățenii, am decis ca, începând cu săptămâna viitoare, să organizăm o ședință largită unde vom discuta despre participarea la aceste acțiuni, unde vom fi alături de cetățenii din localitățile noastre, pentru a susține această lege și pentru ca autoritățile centrale să o sprijine. Ne dorim să facem în scurt timp întâlniri cu partidele politice și să argumentăm, să putem obține adoptarea legii care este importantă pentru autoritățile publice locale. Noi suntem în așteptarea adoptării acestui sistem nou de guvernare care va oferi mai multă autonomie de a rezolva problemele locale. Nu mai putem activa într-un sistem vechi care este nefuncțional și nu este benefic pentru cetățeni. Ei nu văd rezultatele activității administrațiilor publice locale. Noi vrem ca ei să înțeleagă că noi purtăm responsabilitate pentru ceea ce spunem și în cazul aceste reforme ne asumăm această responsabilitate în volum mai mare. Înțelegem că va trebui să treacă un an sau doi până când sistemul va funcționa cum trebuie, însă acum **este important să fie aprobat** și noi să fim auziți. Pe 11 octombrie, când am ieșit la miting, am întrebât colegii din AIE de ce nu au participat. Au răspuns că au avut adunare de partid unde li s-a spus că legea este foarte bună, însă va fi adoptată în 2015, deoarece ei pierd alegerile"

Ștefan Vlas, primar de Sărata Galbenă: "Nouă ni se spune că această lege nu va fi adoptată acum, dar din 2015, pentru ca să se găsească un miliard de lei pentru primării. **Nu este altceva decât o bomboană de adormit electoratul.** Noi înțelegem că sunt manipulări și are loc o corupere totală a primarilor, ca să nu se implice în

acțiuni de protest, ceea ce nu le va reuși. Astăzi sunt gata și cetățenii din localități să iasă în apărarea acestei legi"

Gheorghe Răileanu, primar de Cimișlia: Aș vrea să fac un apel către liderii de partid să fie mai atenți când li se dau sfaturi, iar deputații să dea dovadă de patriotism, de bun simț, deoarece că **reforma nu mai poate aștepta.** Este ca un copil care a terminat grădinița și trebuie să meargă la școală. Orice reformă are timpul ei și am ajuns în momentul când această reformă nu mai poate fi sugrumată. Acuma primarii sunt nevoiți să caute diferite soluții pentru a rezolva problemele interne, printre care și soluții dubioase. Unul din principalele capitole la venituri sunt banii pentru grădinițe sau școli. Dacă este un primar mai șmecher și banii nu-i cheltuiește, în acel an nu are dreptul să-i folosească pentru altceva, dar în anul viitor sunt trecuți în fondul disponibil și atunci consiliul are dreptul să facă ce vrea cu acești bani. Este o modalitate dubioasă de a rezolva alte probleme din contul copiilor"

Anatolie Vântu, primar de Boșcana: "Eu consider că este cazul ca colegii din guvernare să ne trateze ca pe niște parteneri. **Primarul este un fel de vasal al unui partid politic.** Este regretabil că unii guvernanți profită de încrederea pe care primarii o au în fața cetățenilor. Până la urmă toate campaniile electorale se fac prin intermediul primarilor și această atitudine a autorităților ar putea fi taxată."

Nina Costiuc, primar de Budești: Nu ne dorim să facem mitinguri, să subliniem importanța primarilor, dar vrem să subliniem că vrem să fim auziți, să ne unim și să atenționăm publicul că este timpul să conștientizăm că autonomia locală nu poate să existe fără autonomia financiară. Această lege trebuia să fie implementată cel puțin din 2009, dar avem astăzi sfârșit de 2013. Nu mai avem timp să așteptăm!"

MARȘUL PRIMARILOR,

Evenimentul, care a reunit în inima capitalei sute de primari, în încercarea logică și îndreptățită de a convinge autoritățile de importanța intrării în vigoare a Legii Finanțelor Locale începând cu 1 ianuarie 2014, a trezit un interes constant din partea mass-media. Cu mici rezerve, inerente unui domeniu la fel de mult presat de politică și activitatea APL, jurnaliștii au reușit să prindă și să transmită telespectatorilor, ascultătorilor sau cititorilor principalele mesaje cu care edilii locali au ieșit în fața poporului și a guvernării.

PRIMARIII DIN MOLDOVA CER adoptarea legii finanțelor locale și depolitizarea administrației locale

Primarii din mai multe localități, reprezentanți ai diferitor partide politice, au protestat pașnic la Chișinău în fața Guvernului și a Parlamentului solicitând adoptarea Legii finanțelor publice locale. Legea care ar urma să asigure autonomie financiară primăriilor, a fost votată în primele două lecturi. Organizatorii acțiunii de protest, Congresul Autorităților Locale (CALM), consideră că din rațiuni politice se tergiversează adoptarea legii în lectură finală pentru ca aceasta să nu intre în vigoare de la 1 ianuarie 2014 așa cum era prevăzut inițial.

Contrar pronosticurilor făcute de organizatori, la acțiunea de protest au participat mult mai puțini primari decât erau așteptați. Președinta CALM, Tatiana Badan, afirmă că mulți aleși locali ar fi primit indicații de la partidele pe lista cărora au candidat să nu participe la acțiunea stradală. Dar iată ce spune primarul orașului Cimișlia, Gheorghe Răileanu: „Fac parte din PLDM. Cred că în privința cuiva poate s-a încercat anumite presiuni. Asupra mea nu s-au făcut presiuni, pentru că eu tot timpul am un comportament independent.”

Gheorghe Răileanu spune că un argument în plus în favoarea depolitizării autorităților locale este revendicarea de bază a primarilor - autonomia financiară: „Aceasta dă posibilitate la toți să-și gestioneze treburile interne, să fie gospodari la ei acasă, să aibă grijă să-și sporească veniturile locale. Și acum primarii lucrează mult ca să acumuleze resurse suplimentare. Dar cu cât muncesc mai mult, cu atât sunt pedepsiți mai tare. Ai acumulat mai mult anul curent, sau anul trecut, se consideră că tu ți-ai sporit baza și atunci îți dau niște cifre de control care te regulează la aceleași venituri modeste de acum 2 ani.”

Primărița satului Selemet, Cimișlia, Tatiana Badan, spune că

noul sistem de finanțare urmează să ofere mai multă independență primăriilor, întrucât prevede transferuri de la bugetul de stat și nu prin intermediul centrelor raionale. Bugetul fiecărei localități va depinde de numărul de locuitori, dar și de capacitatea primarilor de a atrage investițiile. Totodată, primarii vor avea mâinile dezlegate să cheltuiască banii pentru ceea ce consideră ei prioritar, conchide Tatiana Badan: „Astăzi nu putem un drum să construim, un apeduct. Permanent trebuie să fim în căutarea resurselor la diverse instituții, donatori. Este știut faptul că aceste resurse de multe ori sunt distribuite pe criterii politice. În acest sistem nou dispăre și criteriul politic.”

Primarii presupun că deputații trăgănează în mod deliberat adoptarea legii finanțelor locale, pentru ca aceasta să nu intre în vigoare la începutul anului viitor, an în care urmează să aibă loc alegerile parlamentare. După părerea lor, deputații vor să se asigure că pot miza în continuare pe sprijinul primarilor, iar singura modalitate de a-i fideliza este păstrarea unei dependențe financiare de centru sau bunăoară utilizarea fondurilor locale în scopuri electorale. Pe de altă parte, deputații coaliției de guvernare neagă acest lucru și spun că le-

gea trebuie îmbunătățită până a fi votată în lectura finală, astfel încât de bună seamă să amelioreze situația.

Deputatul liberal-democrat Tudor Deliu: „Modificările care se propun, unele din ele sunt foarte bune. Autoritățile de nivelul întâi să nu mai depindă de cele de nivelul doi, sau cei de nivelul doi să repartizeze banii pentru ochi frumoși. Acest lucru îl susțin. Cât privește că în urma majorării procentului până la 75 la sută din impozitul pe venit de la persoanele fizice va fi facilitată activitatea administrațiilor de nivelul întâi este o eroare.”

Președintele Parlamentului, democratul Igor Corman: „Interesul nostru este ca această reformă să fie implementată. Dar interesul nostru este și ca acest mecanism să funcționeze. Iar dacă există careva curențe ele trebuie înlăturate.”

Valeriu Munteanu, deputatul PL aflat în opoziție, spune că nu există voința coaliției de guvernare de a adopta această lege:

„Pentru că și unii și alții au primari și nu vor să nu le asigure independența totală, pentru ca aceștia să fie obligați în continuare să vină să se închine la coaliție. Ei nu vor să aprobe această lege, pentru că ei nu au nevoie de primari și de administrație publică puternice.”

Parlamentarii dau asigurări că legea va fi votată în această sesiune parlamentară, ceea ce nu înseamnă că va fi pusă în aplicare chiar în anul viitor, așa cum își doresc primarii.

SUB PRESA PRESEI

PROTEST ÎN FAȚA GUVERNULUI: PRIMARII CER ADOPTAREA LEGII PRIVIND FINANȚELE

Primarii din întreaga țară au protestat astăzi, 11 octombrie, în fața Guvernului, iar ulterior în fața Palatului Republicii unde au loc ședințele plenare. Ultimii s-au arătat nemulțumiți pentru că resursele financiare sunt distribuite după criteriile politice.

Edilii au solicitat majorarea salariilor, descentralizarea și consolidarea autonomiei locale. Primarii din Republica Moldova declară că sunt indignați și jigniți de acțiunile și atitudinea autorităților centrale față de cele locale, anunță UNIMEDIA.

În cadrul manifestației a fost prezent și primarul Capitalei, Dorin Chirtoacă, care i-a felicitat pe colegii săi de curajul de care au dat dovadă. „Mai mulți primari au fost amenințați și presați ca să nu vină astăzi la protest. Cei care au ajuns în Guvern și Parlament nu înțeleg care sunt problemele cu care ne confruntăm. Poate ar fi bine să aprobăm o lege prin care înainte de a ajunge la funcții înalte în Parlament sau Guvern la început să treacă prin administrația locală la nivel de consilier și apoi să vedem capacitățile lor de sus. Ne complicăm și iată că suntem nevoiți să ieșim la proteste”, a declarat Chirtoacă.

În același timp, aceștia au avut cu ei pancarte pe care erau afișate mesaje adresate autorităților centrale: „Legea Finanțelor Locale-un angajament asumat, dar uitat!”, „Stop defăimării și presiunilor asupra aleșilor locali! Stop controale fără capăt și dosare penale”, „Vrem lege și nu fără-delege”.

„Suntem convinși că fără o descentralizare și consolidare a autonomiei locale, Republica Moldova nu va putea să asigure obiectivele centrale de modernizare și europeanizare pe care le anunță pe plan politic. Suntem profund îngrijorați și indignați în legătură cu intențiile clasei politice actuale de a amâna și a bloca implementarea noului sistem de finanțe publice locale care înce-

pând cu 1 ianuarie 2014, în pofida promisiunilor și angajamentelor asumate anterior pe plan intern și extern.

Amintim faptul că reforma administrației publice, descentralizarea și consolidarea autonomiei locale este declarată una dintre prioritățile guvernamentale de bază, de care depinde realizarea tuturor altor priorități guvernamentale”, se spune în mesajul protestatarilor.

În același timp, primarii au solicitat adoptarea de către Parlament în variantă finală și în regim de urgență a proiectului de lege privind noul sistem de finanțe publice locale. De asemenea, edilii au cerut organizarea unor audieri publice parlamentare privind situația în domeniul APL, procesul de implementare a Strategiei Naționale de Descentralizare și modulul de realizare a recomandărilor Congresului Puterilor Locale și Regionale a Consiliului Europei și Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din domeniul democrației locale.

Aceștia au cerut prezentarea de către Guvern a legii privind descentralizarea administrativă a unui raport anual privind dezvoltarea sistemului de administrație publică locală și evoluția procesului de descentralizare.

PRIMARII IES LA PROTESTE: GUVERNANȚII AMÂNĂ LEGEA FINANȚELOR LOCALE

Acuză guvernanții că tergiversează adoptarea legii finanțelor locale și amenință că vor ieși în stradă. Primarii din toată țara intenționează să picheteze vineri clădirea Guvernului și Palatul Republicii, nemulțumiți că nu sunt auziți de putere și, în ciuda promisiunilor, nu beneficiază de mai multă autonomie locală.

Congresul Autorităților Locale a adoptat și o declarație în acest sens. „După ce au votat în două lecturi această lege, respectiv acum se vede că fac pasul înapoi și nu doresc adoptarea acestei legi și punerea ei în aplicare începând cu 2014”, afirmă directorul executiv CALM, Viorel Furdui.

„Se vede frica politicianilor noștri de a pierde pârghiile de influență politică și financiară asupra localităților noastre și în spaima de a pierde mandate parlamentare tergiversează adoptarea acestei legi”, a spus și Ștefan Vlas, primarul comunei Sărata-Galbenă, Hâncești.

„Simțim cu toții cât de politizat e sistemul de finanțare a localităților, noi toți avem temeri că aici pe primul loc o să fie luate culorile politice ale primarilor. Astăzi decizia de a protesta contra inacțiunii Parlamentului a fost primită practic de majoritatea

absolută”, a adăugat primarul de Soroca, Elena Bondarenco.

De cealaltă parte, președintele Comisiei parlamentare Economie, buget și finanțe susține că descentralizarea și consolidarea autonomiei locale rămân prioritatea numărul unu a puterii. Totodată, Veaceslav Ioniță crede că primarii se lasă manipulați de anumite forțe politice.

„Îmi pare foarte rău, dar o asociație care este foarte bună este utilizată în scopuri politice. În acest an vor fi votate nu doar o lege, dar vreo patru legi ce țin de autonomia locală și astfel vom consolida modul real puterea autorităților locale. Am estimat că circa un miliard de lei, bani investiționali, ceea ce lipsește la primari, prin modificări de lege vor fi gestionate de autorități. Așa ceva nu a fost niciodată în istoria Moldovei”, a declarat Ioniță pentru Jurnal TV.

Precizăm că proiectul de lege privind finanțele publice locale a fost aprobat în două lecturi de Legislativ. Inițiativa prevede formule echitabile de transferuri generale de la puterea centrală, astfel că primăriile vor primi bani în funcție de mărimea teritoriului și numărul de locuitori.

Sursa: Jurnal.md

UNIMEDIA

Sursa:

PRIMARII DIN MOLDOVA VOR AUTONOMIE FINANCIARĂ

Primarii din Moldova vor autonomie financiară. Primarii spun că nu-și mai doresc să depindă financiar de consiliile raionale, ci să-și gestioneze singuri banii. Guvernării le-au promis că legea va fi adoptată, dar nu au precizat când se va întâmpla acest lucru.

Alexei BUSUIOC, PRIMAR, CAPACLIA: „Capul aplecat începe a paște. Eu nu-s mioară. Nu aplecați capul că vor începe a vă călări. Unul ține capra și altul o mulge. Eu voi mulge capra mea pe care o am la Capaclia.”

Primarii din mai multe localități din țară, în frunte cu edilul capitalei Dorin Chirtoacă, au pichetat clădirea Guvernului. Aceștia au cerut guvernării să nu tergiverseze votarea, în lectura a treia, a legii privind finanțele locale.

Documentul prevede extinderea autonomiei financiare a autorităților publice locale. Astfel, aleșii locali nu vor mai fi nevoiți să aștepte bani de la consiliile raionale, ci își vor putea gestiona de sine stătător resursele financiare.

Efim STROGOTEANU, PRIMAR, ECATERINOVCA: „Politicul să fie scos din finanțele publice locale. Ne pun în genunchi și ne fac să stăm cu mâna întinsă să cerem de la conducătorii de partide.”

Gheorghe RAILEANU, PRIMAR, CIMIȘLIA: „Această lege va stimula pregătirea și selecția mai bună a aleșilor locali. Oamenii vor începe a alege oameni cumsecade.”

Deși au manifestat în fața Guvernului mai bine de o ora, nimeni nu a ieșit în fața primarilor.

Dorin CHIRTOACĂ, PRIMAR, MUNICIPIUL CHIȘINĂU: „S-a ajuns la intriga politică, la o situație cinică. Băieții s-au înțeles să împartă fondurile între localități după principiul politic, crezând că pot obține mai multe voturi. Vor avea numai de pierdut.”

Ca să fie siguri că vor fi auziți și de către deputați, aleșii locali au mers la Parlament. Aici însă au ajuns cu întârziere, ședința tocmai se încheiase și rămăsese doar câțiva aleși ai poporului.

Valeriu MUNTEANU, DEPUTAT PL: „Din păcate, colegii noștri din coaliție nu vor să-l rezolve pentru ca să fiți și mai departe vulnerabili. Ei nu sunt siguri că în acest mandat se va vota aceasta lege.”

Mihai GODEA, DEPUTAT NEAFILIAT: „Eu cred că săptămâna viitoare se va

pune legea finanțelor. Vă transformați în oameni liberi și nu în cerșetori cum sunteți acum. Sunt pentru lege, dar e proastă.”

Deputații din coaliția de guvernare au promis, totuși, că legea va fi adoptată, dar nu au precizat când anume.

Primarii au promis că vor continua să protesteze pașnic până când legea finanțelor locale va fi adoptată. Documentul a fost votat în două lecturi și urmează să fie votat în lectura a treia. Anterior, autoritățile anunțaseră că legea ar urma să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

Sursa: PRO

PRIMARI CER ADOPTAREA LEGII CU PRIVIRE LA FINANȚELE PUBLICE LOCALE

Primari și consilieri, reprezentanți ai diferitor formațiuni politice, în frunte cu primarul de Chișinău Dorin Chirtoacă, au participat vineri, 11 octombrie, la o acțiune de protest în fața Guvernului cu solicitarea de a susține legea finanțelor publice locale. În replică, reprezentanții coaliției de guvernare susțin că sunt adepții descentralizării financiare și că această reforma va fi implementată după ce legea va fi analizată în detalii.

Manifestarea, organizată de către Congresul Autorităților Locale, a fost una pașnică. Adunați în fața clădirii Guvernului, manifestanții au ținut discursuri în care s-au referit la necesitatea și beneficiile adoptării finanțelor publice locale.

Primarul municipiului Chișinău, Dorin Chirtoacă, este de părere că neadoptarea acestei legi ar permite guvernului în continuare să gestioneze anual o mare parte din banii care nu sunt folosiți de consiliile locale.

În replică, reprezentanții coaliției de guvernare susțin că sunt pentru descentralizarea finanțelor

publice, dar că proiectul respectiv va fi dezbătut în Parlament după înlăturarea tuturor curențelor.

Proiectul legii privind finanțele publice locale a fost adoptat de Parlament în două lecturi și urmează să fie votată în lectura a treia. El urmează să ofere mai multă independență primărilor, întrucât prevede transferuri directe de la bugetul de stat și nu de la centrele raionale. Autoritățile anunțaseră anterior că legea ar urma să intre în vigoare de la 1 ianuarie 2014.

Sursa: Radio Chișinău

Arena oamenilor liberi

PRIMARI DIN R. MOLDOVA SE RĂSCOALĂ: PROTEST ÎN FAȚA GUVERNULUI PENTRU AUTONOMIE LOCALA

Primarii din toată Republica Moldova se vor aduna vineri pentru a protesta în fața Guvernului și a Palatului Republicii. Ei acuză faptul că nu li se acordă autonomie locală.

Primarii se plâng de faptul că guvernarea amână adoptarea legii finanțelor locale. «Se vede frica politicianilor noștri de a pierde pârghiile de influență politică și financiară asupra localităților noastre și în spaima de a pierde mandate parlamentare tergi-

versează adoptarea acestei legi», a declarat pentru jurnal.md Ștefan Vlas, primarul comunei Sărata-Galbenă, Hîncești.

Veaceslav Ioniță, președintele Comisiei pentru Economie, Buget și Finanțe din Parlamentul moldovean susține ca descentralizarea și consolidarea autonomiei locale sunt prioritare, dar că primarii se lasă manipulați de anumite forțe politice.

«În acest an vor fi votate nu doar o lege, dar vreo patru legi ce țin de autonomia locală și astfel vom consolida la modul real puterea autorităților locale». Ioniță spune că, pentru prima oară în istoria Moldovei, un miliard de lei vor trece în gestionarea primărilor. «Am estimat că circa un miliard de lei, bani investiționali, ceea ce lipsea la primari, prin modificări de lege vor fi gestionați de autorități».

Proiectul de lege privind finanțele publice locale a fost aprobat de Parlamentul moldovean. Inițiativa prevede formule de transferuri de la puterea centrală, astfel că primăriile vor primi bani în funcție de mărimea teritoriului și numărul de locuitori.

Sursa: ziare.com

MARȘUL PRIMARILOR,

ADOPTAREA LEGII FINANȚELOR PUBLICE LOCALE VA SOLUȚIONA PROBLEMELE PRIMĂRIILOR

Guvernarea va avea de câștigat, dacă va vota Legea finanțelor publice locale, în același timp primarii vor avea mai multe posibilități să rezolve problemele localităților și ale locuitorilor. De această părere au fost invitații emisiunii „Politica” de la postul de televiziune TV7, notează IPN.

Președintele comisiei economie, buget și finanțe a Parlamentului, deputatul PLDM, Veaceslav Ioniță, a menționat că în cazul în care Legea finanțelor publice locale va intra în vigoare din 1 ianuarie 2014, administrațiile locale vor beneficia în premieră de investiții de 1 miliard de lei. Timp de 23 de ani, autoritățile publice locale nu au avut bani investiționali. Aceste surse financiare nu trebuie să fie alocate pe criterii preferențiale. Republica Moldova duce lipsă de componentă investițională la nivel local.

Legea prevede constituirea fondurilor locale pentru a soluționa mai multe problemele ale localităților rurale și urbane. Astfel, va exista un fond pentru eficiență energetică, acest fond va avea în jur de 200 de milioane de lei. Alte 200 de milioane de lei va ajunge în primării conform prevederii ca impozitele să fie acumulate la locul de trai.

Deputatul PLDM a spus că în condițiile în care legea va intra în vigoare va fi rezolvată problema distribuirii impozitului pe venit care nu este distribuit echitabil. A doua problemă ține de aplicarea impozitelor pe proprietate etc.

Managerul de program PNUD, Mihai Roșcovan, a specificat că, în condițiile de până acum, guvernările fac promisiuni populiste care nu au nimic în comun cu principiul descentralizării autorităților locale. Circa 99% din primarii din Republica Moldova susțin Legea finanțelor publice locale, iar dacă aceasta nu va intra în vigoare, primăriile vor primi bani în continuare după influența factorului subiectiv.

Primarul orașului Cimișlia, Gheorghe Răileanu, a subliniat că primăriile au o bază fiscală slabă, Legea finanțelor publice trebuie să fie adoptată pentru ca primarii să poată gestiona eficient resursele financiare pe care le au.

Primarul de Capaclia, Alexei Busuioc, a spus că mai multe raioane se centralizează pentru a face față problemelor. Această centralizare este cauzată de alegerile parlamentare care se apropie. Potrivit lui, guvernarea vrea să adopte legea și să o implementeze din 2015, deja după alegeri. Actuala guvernare calcă exact pe aceeași greblă ca și fosta guvernare comunistă. Primăriile trebuie să primească direct sursele financiare de care au nevoie, fără ca deputații să aleagă ce e mai bine sau nu pentru sate.

Proiectul modificărilor la Legea finanțelor publice locale a fost aprobat în două lecturi, fiind promisă aprobarea lui finală în sesiunea de toamnă 2013, cu punerea în aplicare începând cu 1 ianuarie 2014. Legea prevede relații bugetare directe dintre centru și primării și formule de transferuri de bani calculate după numărul populației.

Sursa: IPN

PRIMARI AU PROTESTAT ÎN CAPITALĂ: „STOP PRESIUNII ALEȘILOR LOCALI!”

Aleșii locali, în frunte cu primarul capitalei, Dorin Chirtoacă, au pichetat clădirea Guvernului, nemulțumiți că nu sunt auziți de putere și, în ciuda promisiunilor, nu beneficiază de mai multă autonomie locală.

„Ne-am săturat de vorbe deșarte! Vrem acțiune și fapte!”, „Nu fiți timizi - poporul dorește reforme adevărate”, „Stop defăimării și presiunilor asupra aleșilor locali! Stop controale fără capăt și dosare penale!” - sunt mesajele lansate de primari.

Protestul a fost organizat de Congresul Autorităților Locale, care a adoptat anterior și o declarație în acest sens. „După ce au votat în două lecturi legea finanțelor locale, respectiv acum se vede că fac pasul înapoi și nu doresc adoptarea acestei legi și punerea ei în aplicare începând cu 2014”, a declarat directorul executiv CALM, Viorel Furdui.

Anterior, președintele Comisiei parlamentare Economie, buget și finanțe, Veaceslav Ioniță, a respins aceste acuzații, afirmând că primarii se lasă manipulați de anumite forțe politice.

Precizăm că proiectul de lege privind finanțele publice locale a fost aprobat în două lecturi de Legislativ. Inițiativa prevede formule echitabile de transferuri generale de la puterea centrală, astfel că primăriile vor primi bani în funcție de mărimea teritoriului și numărul de locuitori.

Sursa: jurnal.md

SUB PRESA PRESEI

SATE IGNORATE PENTRU CĂ PRIMARI NU ADERĂ LA PARTIDELE DE LA PUTERE

În bugetul pentru anul 2013, localitățile i-au fost alocate 140 mii de lei care ulterior urmau să fie cheltuiți pentru lucrările de reparație a unei porțiuni de drum. Lovitura cea mai mare i-a fost aplicată satului în această vară, când i s-au luat banii alocați anterior, invocându-se motivul că bugetul de stat a fost rectificat. Această situație a avut loc în satul Visoca din raionul Soroca, unde drumurile sunt într-o stare deplorabilă și copiii sunt nevoiți să meargă prin băltoace și glod pentru a ajunge la școală.

Acum câteva luni în satul Visoca au fost organizate alegeri anticipate ale primarului. Acestea au venit după ce fostul primar și-a prezentat demisia pentru că numele său figura în cadrul unui dosar penal. În fruntea primăriei a fost ales Grigore Pleșca, care este candidat independent. Anterior, acesta a fost membru al PLDM, iar mai apoi a refuzat să candideze la alegerile anticipate din partea partidului respectiv. Înainte și după alegeri, primarului i s-a propus insistent să se alăture partidului respectiv, însă acesta a renunțat. Cei 140 mii de lei au fost redirecționați localității Bulboci, a cărui primar face parte din PLR. În acest context, locuitorii din localitate se arată îngrijorați de situația creată și pretind că asupra primarului se fac mai multe presiuni din partea Consiliului raional Soroca, care nu vrea să audă de problemele localității atâta timp, cât alesul satului este independent.

UNELE SATE AU RĂMAS FĂRĂ NICIUN LEU, IAR ALTELE VOR CHELTUI MILIOANE

Într-o scrisoare deschisă adresată președintelui R. Moldova, Nicolae Timofti, și președintelui parlamentului, Igor Corman, mai mulți locuitori din satul Visoca le adresează câteva întrebări. „Dorim să știm dacă banii alocați în conformitate cu legea bugetului, sunt pentru dezvoltarea țării în interesul tuturor cetățenilor sau sunt predestinați doar membrilor de partid al formațiunilor aflate la guvernare?

Poate fi pedepsit cetățeanul unui stat doar pentru că nu este verde, roșu sau albastru? Este corect ca statutul unui partid să fie mai presus decât Constituția Țării, în contextul când tindem și dorim să ne asociem cu UE?”.

Primăriei satului Hristici din raion trebuiau să-i fie alocate 200 mii de lei, însă acești bani n-au ajuns în instituție. „Inițial, printr-o hotărâre ne-au fost luați 100 mii de lei, care au fost redirecționați satului Trifăuți tot din raionul Soroca, unde primarul care era comunist a trecut la PLDM. Ulterior, printr-o altă hotărâre am rămas și fără celelalte 100 de mii, care erau destinați pentru reparația unei porțiuni de drum din sat. Cred că aici se ține cont doar de aspectul politic și nu de necesitățile reale ale cetățenilor”, spune primarul satului Hristici, Dumitru Cebotari, membru PDM.

În același timp, Primăria satului Bulboci din Soroca selecta în curând compania care va efectua lucrările de reparație a podului din localitate. „Pentru această activitate sunt preconizată 1 mln. 548 mii de lei. Din bugetul de stat ne-au mai fost alocați alți 200 de mii de lei pentru îmbunătățirea condițiilor de trai din localitate”, despre aceasta menționează primarul satului Lurie Cojocaru, care este membru PL, dar unele surse ne asigură că localitatea a primit acești bani pentru că în curând acesta va trece în rândul membrilor PLDM.

Reprezentanți de la Ministerul Finanțelor declară că potrivit prevederilor anexei nr.6 la Legea bugetului de stat pe anul 2013 nr. 249 din 02 no-

ieembrie 2012, pentru obiectul „O porțiune de drum din satul Visoca” au fost prevăzute mijloace financiare în sumă de 140 mii lei, iar în cadrul examinării de către parlament a proiectului rectificării Legii bugetului, legea menționată a suferit modificări și obiectul respectiv a fost exclus.

PE COPII NU-I INTERESEAZĂ PARTIDELE POLITICE, EI VOR SĂ MEARGĂ LA GRĂDINIȚĂ

În localitatea Visoca unde sunt 2200 de locuitori, dintre care 106 sunt copii, nu este nici măcar grădiniță. În sat sunt doar două grupe preșcolare unde pot merge copiii de la 5 ani, însă cei mici stau acasă cu părinții.

Sergiu Cojocari, locuitor din comuna Visoca, spune că pentru localitate este nevoie de o grădiniță mai mult ca de orice. „Necesitatea acesteia se simte pe timp de vară, când este mult de lucru, iar părinții nu au cu cine lăsa copiii. Noi știm că primarul vrea să facă multe pentru acest sat, însă i se pun multe bețe în roate de dușmanii din localitate și din raion. Problemele au început îndată după alegeri. Nimeni nu s-a așteptat că va învinge Grigore Pleșca și acum ei se răzbună”, subliniază Cojocari.

„Eu am trei copii, cel mai mare a împlinit recent cinci ani. Toți ar putea merge la grădiniță, însă, din păcate, fostul primar nu și-a dat interesul pentru a construi această instituție importantă. Într-un sat vecin, care este foarte mic, sunt șapte copii și ei au grădiniță, iar la noi chiar dacă satul este atât de mare, suntem nevoiți să stăm zilnic acasă. Primarul încearcă să facă ceva, dar fără susținere de sus este dificil”, relatează Svetlana Mihailescu, locuitoare din satul Visoca.

„Evident că locuitorii sunt dezamăgiți. Am foarte multe cereri în care se solicită construirea unei instituții preșcolare. Pe copii nu-i interesează partidele politice, ei au nevoie de grădiniță. În sat sunt și câteva familii social vulnerabile, unde ambii părinți sunt alcoolici, dar au câte trei copii. La grădiniță, aceștia ar fi îngrijiți și hrăniți la timp, dar acasă ei sunt permanent expuși riscului de a se îmbolnăvi. Din păcate, ei vor crește educați de stradă”, subliniază Grigore Pleșca.

Primarul spune că a trimis mai multe solicitări la Ministerul Educației și așteaptă când instituția va avea posibilitatea să ofere ajutor. Calculele estimate de primărie pentru construirea grădiniței constituie cel puțin 500 mii de lei.

FII MEMBRU DE PARTID ȘI VEI PUTEA FOLOSI PIATRA DIN CARIERĂ, CHIAR DACĂ LEGEA INTERZICE

În Visoca este o carieră de piatră. Aceasta ar permite autorităților locale cu resursele proprii să acopere mai multe gropi de pe drumurile din sat, însă legea nu mai permite primăriei să fie beneficiar al subsolului.

„Dacă anterior se putea folosi până la 500 metri cubi de piatră, acum nu este permisă nici măcar o roabă. De banii pentru construcția drumurilor am fost lipsiți, resursele naturale de care dispunem nu le putem folosi, nimic. Știu însă că și aici problema s-ar putea soluționa dacă aș deveni membru PLR. Mi s-a șoptit de mai multe ori că singur nu voi putea face nimic”, menționează primarul Grigore Pleșca.

Consultantul superior al Direcției resurse naturale și biodiversitate, Galina Noroceea a declarat că legea cu privire la resursele naturale s-a modificat în 2009. „De atunci primăriei nu i se permite să fie beneficiar al subsolului. Pentru a obține resursele necesare este nevoie de a elabora un proiect și de a obține finanțe de la Consiliul raional. Astfel resursele sunt utilizate legal și logic și nu poate să se folosească oricare vrea de acestea. Dacă încălcarea este depistată, persoana vinovată riscă să i se întocmească un proces-verbal și să-i fie administrată o amendă”, punctează Noroceea.

Bugetul satului Visoca pentru anul 2013 constituie 600 mii de lei, dintre care 484 de mii sunt destinați pentru achitarea salariului angajaților din localitate.

Primari AMENINȚAȚI și PRESAȚI pentru preferințele POLITICE

La doar câteva zile după ce în ziarul TIMPUL a apărut acest articol, la redacție am primit un telefon din raionul Glodeni, unde s-a produs o situație similară.

Pentru reparația unei porțiuni de drum primăriei comunei Camenca din raion i-au fost planificate 100 mii de lei. După ce agentul economic a efectuat lucrările de reconstrucție, reprezentanții primăriei din localitate au aflat că în urma rectificării bugetului,

satul nu va mai primi nici un leu.

Primarul comunei Camenca, Arcadie Camerzan spune că localitatea a rămas fără bani doar pentru că el este membru al partidului liberal (PL), condus de Mihai Ghimpu.

„Am fost solicitat de mai multe ori de viceprim-ministru Tatiana Potâng, care este și membru al Partidului Liberal Reformat (PLR). Sunt sigur că reformatorii vroiau să mă atragă în partidul lor și n-am acceptat vreo întâlnire. Eu mai sunt și președintele filialei PL din raionul Glodeni, de aceea cred că interesul de a mă atrage de partea lor a fost mai mare. La scurt timp, după ce n-am acceptat să discut cu ei, în Monitorul Oficial a apărut rectificarea bugetului, unde am aflat că satul nu va mai primi banii care au fost repartizați la început de an”, relatează primarul Arcadie Camerzan.

ȘI-AU DORIT SĂ LOVEASCĂ ÎN PRIMAR, DAR AU PREJUDICIAT CONSILIUL RAIONAL

În raionul Glodeni, concursurile de licitație sunt organizate de Consiliul raional. Primarul comunei Camenca a fost un simplu membru al comisiei de lucru și, respectiv, nu a semnat nici un document.

„Ei au vrut să lovească în mine, dar au lovit mai mult în Consiliul raional. Ei nu au știut că toate documentele au fost semnate de consiliu. Acum, raionul trebuie să se judece cu agentul economic, care așteaptă să primească banii pentru lucrările efectuate. În acest sens, îmi este teamă că anul viitor satul nu va mai primi nici un ban, pentru că va trebui să se clarifice situația care s-a creat acum”, mai subliniază Arcadie Camerzan.

Tudor Lupașcu, vicepreședinte pe probleme sociale al Consiliului raional Glodeni, spune că banii pentru reparația drumului vor trebui alocați din bugetul raionului.

„Noi riscăm să fim dați în judecată de agentul economic, pentru că lucrările au fost finalizate, dar banii încă n-au fost transferați. Situația respectivă s-a creat din cauza divergențelor politice din zonă. În Consiliul raional Glodeni la conducere sunt partidele din vechea Alianță pentru Integrarea Europeană: PLDM, PDM și PL, și cum cei din PLR nu se regăsesc aici, ei încearcă prin diferite metode să facă presiuni. Acum noi așteptăm răspuns de la Ministerul Finanțelor. Sperăm că ei vor rezolva situația, în

MARȘUL PRIMARILOR, SUB PRESA PRESEI

caz contrar, nu este exclus ca noi să plătim cele 100 mii de lei”, declară vicepreședintele Tudor Lupășcu.

PRESIUNI ȘI AMENINȚĂRI LA ADRESĂ PRIMARULUI DIN COMUNA BALATINA

La fel, Tudor Lupășcu nu exclude faptul că anul viitor primăriei din comuna Camenca ar putea să nu-i fie alocat nici un leu. „Aici se urmăresc anumite interese politice. De exemplu, în altă localitate unde primarul este din PL s-au pus presiuni și au fost lansate amenințări la adresa acestuia din partea unui partid de la putere”, menționează vicepreședintele.

Localitatea despre care vorbește vicepreședintele raionului Glodeni este Balatina, în frunte cu primarul liberal Dumitru Iațuc. În această comună, la început de an, au fost alocați 150 mii de lei pentru reconstrucția unei grădinițe din localitate. În ciuda presiunilor, după rectificările bugetului banii au rămas în bugetul satului.

„S-a încercat de mai multe ori să se ia legătura cu mine. M-au invitat la diferite întâlniri, dar eu îmi mențin poziția și nu vreau să părăsesc partidul din care fac parte. Subtil mi s-a propus să trec în rândul membrilor PLR, dar nu am acceptat. Ulterior viceprim-ministrul Tatiana Potâng, care este și membru al PLR, mi-a dat de înțeles că dacă nu voi accepta să trec în rândul reformatorilor, localitatea riscă să nu mai primească acei 150 mii de lei care erau prevăzuți pentru reconstrucția grădiniței. Eu i-am spus că în acest fel nu-mi face rău mie, dar le va face rău oamenilor. Ulterior, am văzut că banii n-au fost redirecționați. Cred că, totuși, li s-a făcut milă de copii”, conchide primarul Dumitru Iațuc.

Cu banii alocați din bugetul de stat, o grădiniță din satul Balatina va avea în acest an geamuri și uși noi. În

comună mai sunt și alte trei grădinițe care în total educă 100 de copii. Însă grădinița nr. 1, care va fi reparată, este frecventată de alți 80 de copii.

PARTIDUL ESTE MAI IMPORTANT DECÂT PROBLEMELE OAMENILOR

Dumitru Iațuc nu crede că anul viitor localității îi vor fi alocați bani pentru a îmbunătăți condițiile de trai. „Pentru unii, partidul este mai important decât problemele oamenilor”, punctează primarul.

Contactată de Timpul, viceprim-ministrul Tatiana Potâng și membru al PLR, spune că învinuirile aduse la adresa ei sunt o încercare urâtă de a-i murdări numele. „Îmi pare foarte rău că sunt târâtă în asemenea bârfe. Cred că este cineva care stă în spatele lor și trage sforile. Cu primarul Arcadie Camerzan, din comuna Camenca, am comunicat de mai multe ori pe când eram în componența PL, asta doar pentru că dumnealui era președintele filialei PL din raionul Glodeni. Niciodată nu am pus presiuni asupra lui”, subliniază Potâng.

Oficialul mai evidențiază că decizia care s-a luat în legătură cu cele 100 mii de lei a fost luată de direcțiile responsabile și nu ține de competența ei. „Cu primarul din comuna Balatina nu m-am văzut niciodată. Recunosc că am vorbit cu el la telefon și l-am invitat la o întâlnire. Aceasta a fost atunci când s-a format grupul reformatorilor liberali și ne-am dorit să ne asigurăm sprijinul primăriilor. Dumitru Iațuc atunci nu a venit și cu aceasta s-a încheiat totul”, afirmă viceprim-ministrul Tatiana Potâng.

Sursa:

Articol de Dorin GALBEN

PRIMARII CER AUTONOMIE PRIN PROTEST

Au amenințat că vor ieși în stradă și s-au ținut de cuvânt. Aleșii locali i-au acuzat pe guvernanți că tergiversează adoptarea legii finanțelor locale, urmărindu-și astfel propriile interese. Au mai afirmat că mulți dintre colegii lor au fost împiedicați să participe la eveniment. De cealaltă parte, reprezentanții ai coaliției de guvernare susțin că primarii sunt manipulați de PCRM. Cei din urmă neagă acuzațiile.

Primarii veniți din toate colțurile țării au afișat pancarte prin care îndemna guvernanții să voteze în lectură finală legea privind finanțele publice locale, astfel încât aceasta să intre în vigoare începând cu 2014. La protest a participat și edilul capitalei, care s-a arătat deranjat de faptul că mulți colegi au lipsit de la eveniment.

După ce au ținut discursuri înflăcărâte în fața Guvernului, primarii s-au îndreptat către Palatul Republicii. Acolo, deputații liberali, dar și neafiliatul Mihai Godea s-au solidarizat cu aleșii locali și le-au promis că vor pleda pentru implementarea acestei legi. De cealaltă parte, membrii coaliției de guvernare spun că implementarea legii va fi posibilă doar după ce proiectul va fi revizuit. Mai mult, liberal-democrații acuză primarii că sunt manipulați de comuniști.

De cealaltă parte, liderul PCRM neagă faptul că în spatele acestor proteste ar sta formațiunea pe care o conduce.

Precizăm că proiectul de lege privind finanțele publice locale a fost aprobat în două lecturi de Legislativ și este o condiție impusă de Uniunea Europeană. Inițiativa prevede formule echitabile de transferuri generale de la puterea centrală, astfel că primăriile vor primi bani în funcție de mărimea teritoriului și numărul de locuitori.

Sursa:

LIBERALII SOLICITĂ EXAMINAREA ÎN REGIM PRIORITAR A LEGII FINANȚELOR PUBLICE LOCALE

Prim-vicepreședintele PL Dorin Chirtoacă, Primar General al mun. Chișinău, însoțit de Veronica Herța, Vicepreședinte PL și împreună cu primarii PL: din Mereni, Anenii Noi, Eugeniu Sălcuțan; Târșiței, Telenești — Ion Tulbure și Morozeni, Orhei — Dorin Zghibarța au susținut o conferință de presă în care au făcut publică poziția Partidului Liberal cu privire la Proiectul de lege aprobat în două lecturi în Parlamentul RM cu privire la Finanțele publice locale.

Eugeniu Sălcuțan, Primarul localității Mereni, Anenii Noi, a spus în legătură cu aceasta că Legea Finanțelor publice locale are multe avantaje pentru autoritățile locale și va avea un impact benefic asupra bugetelor primăriilor din teritoriu. „Actuala lege din domeniul finanțelor publice locale, ne face să trăim într-un sistem parazitar: cu cât mai mulți bani sunt încasați într-un buget local, cu atât mai mulți se iau de autoritățile centrale, deci cu cât aduni mai mult, cu atât îți se ia și se dă la cei care nu fac nimic. Banii în contul unei autorități publice locale vin în dependență de cât a cheltuit primăria în cauză anul trecut. Suntem nevoiți să ne punem în genunchi la consiliile locale pentru a cere bani, iar acolo se încep interpretări de genul: cărui partid aparții și ce traiectorie politică urmărești. Lucrăm după o sistemă de șablon, nu există nicio autonomie care a fost semnată pe hârtie încă în 1998. E clar că factorului politic nu-i este convenabil să scape de sub influența lor primarii, care joacă un rol important în timpul alegerilor generale”, a menționat Primarul de Mereni.

Eugeniu Sălcuțan a mai precizat că Legea în cauză are multe avantaje vizavi de stimularea autorităților locale și ar pune bine la punct eficientizarea economiilor locale și optimizarea cheltuielilor. Totodată, autoritățile locale nu vor mai atâr de dependente de nivelul 2 și, astfel, criteriile subiective de apartenență la un partid politic, or alte interese, nu vor afecta gestionarea finanțelor. „Transferurile bănești prin intermediul ministerului Finanțelor direct în conturile primăriilor vor asigura un proces transparent, iar puterea centrală nu va mai putea influența politic administrațiile locale prin intermediul consiliilor raionale”, a mai completat Primarul de Mereni, Eugeniu Sălcuțan.

Cu referire la aceasta, Primarul din Morozeni, Orhei, Dorin Zghibarța, a accentuat că această lege este binevenită, întrucât va asigura o transparență mai mare în ceea ce ține gestionarea finanțelor publice și fiecare localitate va ști concret, conform formulei de calcul, cât are de cheltuit pentru a asigura necesitățile locuitorilor. „Acum banii sunt transferați de la Ministerul Finanțelor la Consiliul Raional. Ulterior, vor veni direct pe contul primăriilor. Fiecare o să știe cât are de cheltuit. Alocările nu se vor mai face după criterii politice, ci în baza unei formule prestabilite, după numărul de locuitori, mărimea teritoriului și încasările fiscale”, a punctat Dorin Zghibarța, primarul satului Morozeni, Orhei.

În continuare, Ion Tulbure, Primarul localității Târșiței, Telenești, a menționat: „Vom avea posibilitatea să mărim baza impozabilă în teritoriu. Eu deja am calculat că vom primi peste 163 de mii de lei. Vom decide cum să-i cheltuim după necesități”. Primarul satului Târșiței, Telenești a mai precizat că primarii vor avea o libertatea mai mare, vor putea găsi mai multe mijloace financiare locale și vor putea comunica direct cu Ministerul Finanțelor ceea ce va eficientiza gestionarea finanțelor publice locale.

Veronica Herța a reiterat că deși Legea a fost susținută de Frațiunea PL încă de la început, ba chiar Liberalii au înaintat o serie de amendamente pentru a o îmbunătăți. „În urma discuțiilor avute cu Ministerul Finanțelor și experți străini am venit cu amendamente la proiectul de lege pentru lectură finală. Primăria Chișinău va rămâne cu 50% din impozitele pe venit colectate de la persoanele fizice, față de 45% cât au propus inițial autorii. Cota de defalcare de la Fondul Rutier a rămas 50 la sută. S-a rezolvat și problema cu susținerea

învățământului. Pentru Chișinău s-a făcut un recalcul și în 2014 va primi peste 400 milioane de lei din Fondul de susținere a teritoriului ca fiind autoritate pierzătoare. Îndemnul nostru este ca în Parlament să fie susținut acest proiect de lege”, a explicat Veronica Herța.

Dorin Chirtoacă, Prim-vicepreședinte PL, Primar General al mun. Chișinău, a declarat în cadrul conferinței de presă că legea va exclude factorul politic în procesul de transferare a banilor către autoritățile locale și va stabili relații directe între centru și primărie, ceea ce asigură o mai mare transparență și prevede formule echitabile de transferuri. „Această lege ne este cerută de Europa și susținută de Congresul Autorităților Locale din Moldova. Ca rezultat al acestei legi, circa 1 mlrd. de lei vor fi transferați automat autorităților din teritoriu și vor fi create șanse egale pentru primăriile din republică. Respectiv, dacă vrem în Europa, trebuie să adoptăm această lege, recomandată și de Instituțiile Europene. Ne dorim să fie luate în calcul și amendamentele propuse de Frațiunea PL, căci, astfel, Legea va atinge rezultatul optim pentru situația actuală, ceea ce reprezintă un pas important pentru autoritățile locale”, a declarat Primarul mun. Chișinău.

Prim-vicepreședintele PL a mai completat că Legea cu privire la finanțele publice locale reprezintă o problemă care nu ține numai Partidul Liberal, ci de toate primăriile din Republica Moldova și trebuie votată în lectură finală. „Din păcate, am moștenit sistemul sovietic centralizat, dacă o primărie încasează cu 20% mai mult la buget, atunci acești bani se iau și se dau la alte primării care nu au adunat venituri, informațiile de ultimă oră sunt că se dorește amânarea votării în lectură finală a acestei legi după alegerile viitoare, iar statul a pregătit 1 miliard de lei pe care urmează să-i repartizeze mai mult pe criterii politice, înainte de alegeri. Poți să faci fum și valuri cu integrarea în Uniunea Europeană, cu emoții și zâmbete suave și lacrimi în ochi, dar dacă nu se votează această lege, vorbim despre fățărnicia clasei politice. Este un test pentru actuala guvernare. Dacă se mimează integrarea în UE, legea va fi amânată. Facem un apel către Parlament să examineze cu prioritate Legea cu privire la Finanțele publice locale și să ia în calcul amendamentele propuse de Frațiunea PL. Să permită ca anul bugetar 2014 să fie construit în baza noilor criterii, cu mai multe șanse de dezvoltare pe viitor”, a conchis Dorin Chirtoacă.

PRIMARI, ÎN PRAGUL REVOLUȚIEI ȘI LA LIMITA RĂBDĂRII

Când va fi construit drumul spre localitatea noastră sau când va fi reparată școala din sat? Astfel de întrebări, probabil, le aude orice primar din RM și pentru că nu prea au ce să le răspundă oamenilor aceștia, au decis să iasă în stradă. Ei spun că motivul este târăgănarea legii finanțelor publice locale. Este aceasta târăgănată sau nu, care este starea în autoritățile publice locale și când se va face reforma în acest domeniu, jurnalista Natalia Morari și analistul Igor Boțan, a discutat cu Veaceslav Ioniță, președintele comisiei parlamentare Economie, Buget și Finanțe, Alexei Busuioc, primar de Capaclia, Gheorghe Răileanu, primar de Cimișlia, vicepreședinte CALM, Mihai Roșcovan, coordonator programe PNUD și, prin telefon, cu Viorel Furdul, președinte executiv CALM.

Domnilor primari, dvs. ieșiți vineri la proteste sau nu?

Gheorghe Răileanu: Eu personal am să ies, fără niciun interes personal. Am să ies cum am ieșit în 89, 90, 91, eu cred că este o continuitate la ceea ce s-a pornit atunci. Și este o datorie a mea, în afară de faptul că sunt primar și răspund în fața comunității pentru drumuri și școli. Sunt responsabil de tot ceea ce trebuie să se întâmple odată ce m-am declarat, m-am impus ca lider al acestei comunități.

Dar de ce s-a ajuns la protest? Nu a fost posibil de rezolvat problemele fără a recurge la așa metode?

Gheorghe Răileanu: Eu, în principiu, am mai vorbit că toate partidele politice au ajuns la un consens privind adoptarea acestei legi. Toți susțin, nu am auzit pe nimeni să fie împotriva. A fost adoptată în 2 lecturi, s-a lucrat foarte mult, eu cred că lucrul merge din 2006, de când s-a adoptat legea privind descentralizarea administrativă și legea privind finanțele publice locale. Au fost implicați experți internaționali, din diferite țări. Eu personal am participat la multe discuții, mi-am expus poziția, am colectat păreri de la colegi. S-a făcut un lucru enorm și dintr-o pricină, poate cuiva nu destul de clară, am înțeles că este pusă la îndoială punerea în aplicare a acestei legi de la 1 ianuarie 2014.

Alexei Busuioc: Sigur că ies și eu la protest, nici nu se discută lucrul acesta. Altfel nici nu m-aș respecta pe mine, în urma mea stau 2 500 de oameni, chiar dacă e un sătuc micuț pentru moment. Eu am responsabilitatea față de cetățeni, care m-au ales prin vot direct. Eu nu pot să-i neglijez

pe ei, știind că în 2014 va fi legea asta pe care toți o așteptăm. Și la un moment dat noi aflăm, clar că nu prin canale oficiale, dar noi am înțeles că se începe a stagna. Lucrul acesta nu o să meargă așa, noi primarii de acolo, cel puțin cei din jurul Capacliei, toți primarii ieșim, toți, fără discuții. În iunie, dacă țineți minte, de la Ministerul Finanțelor au venit și ne-au spus să pregătim bugetul pentru 2014 în două variante. Eu în cadrul CALM-ului zic: „Cum în 2 variante dacă în 2014 e bătut în cuie că legea intră în vigoare? Am vorbit cu toate fracțiunile parlamentare, am vorbit cu domnul Marian Lupu, discutasem cu domnul Filat atunci. Și la un moment dat se fac 2 variante. Atunci a sunat pentru prima dată clopoțelul că legea este stopată.

Ce va însemna dacă această lege va intra în vigoare da la începutul 2014?

Alexei Busuioc: Asta este o problemă de principiu, finanțele publice locale pentru prima oară ajung din guvern direct la primării. Până acum finanțele locale făceau zigzagul prin țară, mergeau de la direcția finanțe veneau la consiliul raional. Aștia de la consiliul raional având perna asta financiară, ei divizau banii deja mai departe, inclusiv după culorile politice. Legea este prima piatră de temelie pentru descentralizare și o reală democrație, atunci când oamenii vor profita direct.

Alexei BUSUIOC, primar de Capaclia:

”De când un deputat știe mai bine ce e la mine-n teritoriu sau la altcineva?”

Gheorghe Răileanu: Practic, noi vedem acum că se întăresc raioanele definitiv, cu bani, cu tot, pentru că vin alegerile parlamentare.

Este o târăgănare, nu este?

Veaceslav Ioniță: Eu cred că parcă vorbim în limba română, dar greu ne înțelegem, sper că din deficit de comunicare și nu din intenții rele. Am spus-o și vineri, la întâlnirea cu primarii, și repet acum în public. Autonomia locală, independența sunt o prioritate a noastră. Chiar credem, cetățenii noștri au dreptul la o viață mai bună și prin intermediul autorităților locale acest lucru poate fi realizat. Legea este un instrument, dar trebuie să discutăm este ce dorim noi să facem. Dacă ne uităm la autoritățile publice locale, noi nu suntem Robin Hood, ca să luăm de la unii și să dăm la alții. Noi, de fapt, am avut timp de 20 și ceva de ani de zile în bugetele locale bani numai pentru cheltuielile curente. Ceea ce este important acum, și încerc să explic colegilor, să facem un lucru bun pentru cetățeni. Va fi schimbată paradigma în relațiile cu autoritățile locale, pentru anul viitor. Îmi pare foarte rău că acest lucru important este în felul acesta discutat. Avem o decizie politică, este foarte greu. Nu este suficientă o singură lege, sunt modificate o sumedenie întreagă de legi. Prin modificarea de legi, către autoritățile locale, în anul viitor, vor fi alocați peste un miliard de lei. Dacă cineva crede că a fost ușor să discutăm cu Ministerul Transporturilor, ca din fondul rutier să se aloce o parte din bani, se înșeală. Acum, în privința acestei legi, pe care noi am ridicat-o la statut de icoană și de biblie, vreau să vă spun, din experiența mea, în calitate de președinte de comisie, din păcate foarte multe legi pe care le-am avut au fost proiecte, au finanțat legi și noi în comisie le-am modificat în proporție de 50 până la 100 la 100. Această lege puțin se discută, dar în ea se pornește un mecanism prin care în 2 ani de zile vom fi obligați să lichidăm 300 de primării. Dacă dvs. credeți că cineva se angajează politic acum să voteze o astfel de lege, dacă vor s-o facă cei din opoziție, s-o facă liniștit. Eu personal nu mă angajez să votez o lege prin care pornesc un astfel de mecanism.

Alexei Busuioc: Primul lucru pe care l-am făcut și la conferința de presă, în fața la toată țara, îi repet și acum. Nu avem absolut nimic cu partidele de opoziție, care la ora actuală fac manifestări. Spun din start că nu avem nimic cu partidele politice. Noi am prevăzut acest lucru.

Gheorghe RĂILEANU, primar de Cimișlia:

”Noi vedem acum că se întăresc raioanele definitiv, cu bani, cu tot, pentru că vin alegerile parlamentare.”

Aveți ceva împotriva dacă la miting vor fi și reprezentanți ai PCRM?

Alexei Busuioc: Noi nu facem deosebire între primari și aleși locali după criteriile politice. Toți sunte colegi, nerespectăm reciproc și problemele pe care le abordăm sunt comune pentru noi toți. În aceasta este și puterea și realizarea CALMului – el nu divizează, dar unește pe toti cei care au verticalitatea și care sunt preocupati de problemele comunităților locale. Totodată, vom fi atenți în privința nedamiterii participării unor provocatori care pot fi din diverse părți. Noi facem un marș pașnic, noi nu avem nimic cu politicul. În CALM noi avem toată coloratura, eu habar nu am cine și ce culoare are.

Mihai Roșcovan: Aici sunt mai multe lucruri de menționat, eu tot sunt surprins de mesajul domnului Ioniță. Am citit ieri pentru prima dată pe pagina lui web despre aceste idei cu miliardul, care mi se par niște promisiuni care nu au nimic cu descentralizarea. Descentralizarea este o prioritate a guvernului și guvernul s-a angajat să face acest lucru în mandatul politic pe care l-a avut. Eu aș spune că în experiența mea cred că nu a fost nicio reformă atât de mult fundamentată - elaborate studii, justificări, discuții, ajuns la un consens între guvern și autoritățile locale. Legea de descentraliza-

PRIMARI, ÎN PRAGUL REVOLUȚIEI ȘI LA LIMITA RĂBDĂRII

re, prima a fost aprobată în aprilie 2012, atunci opoziția, comunistii, au votat împotriva, motivând că prin această reformă a descentralizării noi vrem să lichidăm 300 de comunități. Eu am fost surprins că astăzi aud același mesaj de la domnul Ioniță. Legea are 7 obiective, 7 componente, unul dintre cele mai importante este descentralizarea fiscală, fiindcă dacă nu asigurăm delegarea acestor competențe cu finanțe necesare, toate acestea rămân vorbe goale. În descentralizarea financiară există 3 blocuri importante. Un bloc este creșterea veniturilor locale, al 2-lea este clarificarea relațiilor inter-bugetare între guvernul central și guvernul local și al 3-lea bloc este managementul financiar. Aceste modificări în această lege se referă doar la al 2-lea bloc, se referă la clarificarea relațiilor. Astăzi există așa un sistem de relații, nu contează, primarul poate să facă, să se rupă cum vrei, dar el nu are stimulente, mecanisme și instrumente financiare pentru a rezolva vreo problemă în sat. Sistemul acum lucrează așa - dacă primarul colectează mai multe impozite, lui i se dau mai puțini bani. Dacă el, de exemplu, aduce un agent economic în teritoriu și acesta îi plătește pe an impozite suplimentare, atunci el poate folosi doar 20 la sută din impozite pe care le dă, restul trebuie să se transfere la centru. Deci, noul sistem, aceste modificări tocmai vin să omită aceste inegalități între nivelul local și cel central. Și se implementează un sistem foarte simplu, deci impozitele locale rămân la dispoziția autorităților locale.

Dacă nu va fi aprobată legea în 2014, toate localitățile rămân fără banii acestora?

Mihai Roșcovan: Dacă rămâne sistemul vechi atunci pur și simplu se păstrează acel sistem de finanțe și se distribuie după influența factorului subiectiv.

Veaceslav Ioniță: Tot ce spune domnul Roșcovan, nu poți contesta, că sunt lucruri

despre care am vorbit 10 ani de zile. Eu înțeleg există proiecte care pregătesc legi și le aduc în Parlament, dar vreau să vă spun un lucru - noi, pe lângă aceste proiecte care sunt finanțate cu sume enorme, noi mai avem de a face cu cetățenii. Între ceea ce se dorește și ceea ce se obține este o distanță foarte mare. Noi ne dorim foarte multe, dar rezultatul este mic. Anul trecut, tot un proiect finanțat de o instituție internațională privind piața de capital, trebuia deja să meargă la Monitorul Oficial și, în ultimul moment, ne-am dat seama că dacă votăm legea, noi riscăm ca mulți proprietari de acțiuni să-și piardă acțiunile din simplu motiv că nu aveam un sistem de securitate. Acum ne întoarcem la legea finanțelor publice locale, eu vă spun un lucru foarte evident - am avut rezerve de la început. Ideea, care consider că trebuie promovată, este că autoritățile publice locale, până în ziua de astăzi, nu au avut bani investiționali, iar acum îi va avea.

Se târănează legea sau nu?

Igor Bojan: Eu știu că există 7 priorități ale guvernului în programul de guvernare, una din priorități este administrația, reforma administrației publice, inclusiv a celei locale. Dacă e vorba de reformă, atunci e vorba despre schimbarea cadrului legal, a structurilor, a funcționalităților și reforma instituțională. Ceea ce înțeleg de la domnul Ioniță este că există un miliard de lei pe care guvernarea vrea cumva să-i distribuie primarilor și asta nu se încadrează în reformă, pentru că reforma are legi foarte, foarte calare. Întrebarea mea e de unde s-a luat acest miliard? Va apărea el în fiecare an? Și dvs. veți dori să-l distribuiți în fiecare an?

Veaceslav Ioniță: Foarte bune întrebări și chiar vreau să ne concentrăm pe acest lucru. Ceea ce lipsește în RM, lipsește componenta investițională, în special la nivel local. Și pentru ca să consolidăm această componentă, vom avea câteva fonduri care,

prin legi, nu prin dorința mea sau a altcuiva, vor fi direcționate direct către autorități.

Asta înseamnă că s-a renunțat la legea finanțelor locale?

Veaceslav Ioniță: Nu, categoric nu, de unde ați luat-o? Noi nu dorim să stopăm reforma. Acum ca să fie foarte clar, noi într-adevăr avem o problemă la ceea ce înseamnă cheltuielile curente ale autorităților locale, mecanismul de distribuție, ca primarului să nu i se ia banii lui, ca primarul să obțină banii lui. 200 000 000 de lei apar și problema se rezolvă pentru o singură modificare legislativă. La noi, în prezent, impozitul pe venit pentru o persoană fizică se plătește numai la locul de muncă sau de trai. Prin modificarea acestei norme, când impozitul pe venit se va plăti la locul de trai, vom distribui mai corect decât până acum.

Gheorghe Răileanu: Dvs. ați adus drept argument capacitatea investițională a autorităților publice locale. Eu sunt primar din 2007 și în fiecare an am fost penalizat pentru faptul că am găsit posibilitatea să fac economii și să sporesc veniturile la buget. În fiecare an, cu cât acumulam mai mult, cu atât primeam mai puțin de la consiliul raional. Am ajuns la aceea că în 2012 am acumulat 2 000 000 de lei și în anul 2013 am fost pedepsit cu 4 000 000 de lei.

Vi se explica de ce făceau așa?

Gheorghe Răileanu: Cine să-mi explice, legea e așa. M-am adresat la Ministerul Finanțelor și ei mi-au spus că trebuie să mă adresez la nivelul 2, la consiliul raional. Anul acesta suntem penalizați cu 4 000 000 lei, suntem o primărie care are o bază fiscală foarte joasă, în zona secetoasă agricultura este riscantă, industria e pusă la pământ încă demult și nu primim niciun leu din transfer. Mi s-au luat banii, nu mi s-adat niciun leu pentru grădinițele de copii.

Veaceslav Ioniță: Domnule primar, aveți dreptate aici, vă susțin și dați-mi voie să vă ajut. Acum am de la câțiva președinți

de raioane scrisori, prin care solicită ca tot suplimentul pe care l-au primit în acest an să rămână la ei. Această normă trebuie fortificată, astfel încât tot ce primește suplimentar autoritatea publică locală să rămână la ei. Trebuie să recunosc, deocamdată nu funcționează, dar va funcționa. Haideți la proiectul acesta de lege să vă spun un lucru - el va fi susținut și votat în tot ce va aduce un bine primarilor.

Ce este bine pentru dvs.?

Alexei Busuioc: Raioanele se întăresc și vă zic de ce. Este mai ușor să comanzi cu 32 de președinți de raioane decât cu 900 de primari, care, de fapt, sunt aleși prin vot nominativ și n-au nicio influență asupra lor.

Asta are legătură cu alegerile?

Alexei Busuioc: Sigur, ei vor să primească legea, dar o să fie implementată prin 2015, după ce trec alegerile. E greșea lor fatală, pentru că PCRM a făcut același lucru și a pierdut din sufragii. Coaliția calcă exact pe grebla ceea.

Care este binele pentru primari, pentru localități?

Alexei Busuioc: Nouă ne trebuie descentralizare și banii să vină direct la noi. Și ceea ce spune acum domnul Ioniță, el nu trebuie ca să aleagă că asta-i bine pentru noi, iar asta nu. De când un deputat știe mai bine ce e la mine-n teritoriu sau la altcineva?

Gheorghe Răileanu: Lucrul cel mai important, pentru care noi luptăm, este ca legea să fie acceptată, ca noi să avem posibilitatea de a gestiona gospodărește, eficient toate posibilitățile financiare locale.

Veaceslav Ioniță: Eu vreau să vă întreb scurt de tot: noi avem 898 de primării, cine din noi se angajează acum să voteze o lege care pornește mecanismul prin care pot fi lichidate 300 de primării? Eu nu-mi iau angajamentul acesta.

Gheorghe Răileanu: În primul rând, baza pentru studiul acesta pe care l-a făcut Ministerul de Finanțe e anul 2012, care a fost un an când unele primării au primit mai mult, altele mai puțin, nu a fost o finanțare pe baza legii pe care noi o promovăm. Așa că noi avem o situație inegală și cineva ar putea să nimerească în situații de incomoditate financiară. Nimeni nu spune că trebuie să dispară aceste primării, acești primari timp de 2 ani trebuie să se apuce de treabă, cum lucrez eu și stimulez mediul de afaceri, încerc să fac ceva pentru țărani, pentru a stimula veniturile locale, același lucru trebuie să-l facă și alții.

Avem sate unde nu au rămas tineri. Ce vor face aceste sate?

Mihai Roșcovan: Conform simulărilor, pe care le-am făcut noi, pentru anul 2014, 718 primării câștigă 334 000 000 de lei, 21 de raioane câștigă 150 000 000 de lei. Sunt doar 178 de primării care pierd 50 000 000 de lei și 14 raioane care primesc cu 81 000 000 de lei mai puțin. Dar, conform legii, este elaborat mecanismul de compensare care toți așa-zii pierzători, pe parcursul a 2 ani de zile, să aibă un buget nu mai mic ca cel din 2012. Simulările s-au făcut în

Mihai ROȘCOVAN, coordonator programe PNUD:

„Primarul poate să se rupă cum vrei, dar el nu are stimulente, mecanisme pentru a rezolva vreo problemă în sat”.

condițiile când primarii acumulează taxe și impozite locale, în condițiile vechiului sistem, dar dacă noi îi stimulăm să colecteze mai mult finanțe, asta o să ducă la economisirea finanțelor, atunci impozitele locale se vor mări cel puțin de 2 ori.

Dvs. ați spus că ați observat că o mare parte din clasa politică este contra acestei legi? La ce semnale v-ați referit?

Viorel Furdui: Este evident că, după o perioadă de optimism moderat, după aprobarea în 2 lecturi a aceste legi, au apărut anumite speranțe în rândurile autorităților publice locale că suntem pe calea cea bună și descentralizarea în RM este cu perspectivă. Însă, iată, după ce au fost efectuate o serie de instruiți, informări în teritoriu, după ce oamenii au fost instruiți în ceea ce se propune în noua lege a finanțelor publice locale, benefică pentru majoritatea absolută a autorităților locale, a apărut o scrisoare din partea Cancelariei de Stat în care acest proces a fost stopat în totalitate și în care s-a menționat că prioritățile sunt restructurate într-un anumit sens ca toți partenerii să se focuseze pe alte probleme - evaluarea capacităților, elaborarea metodologiei.

Ar schimba situația tot ce a spus domnul Ioniță sau oricum trebuie adoptată legea?

Viorel Furdui: Vreau să spun că anume din cauza acestei incertitudini generată de politicienii noștri actuali, vineri, primarii o să iasă în stradă. Acel 1 mlrd. De lei la care face referință domnul Ioniță este absolut diferit de ce se propune noua lege. Sunt două lucruri, care se vede că intenționat se confundă pentru a induce în eroare lumea. Acest miliard de lei se referă la surse pentru investiții, care în prezent sunt distribuite în mod obscur și fără careva recul clare. Ceea ce generează o suspiciune mare din start, privind modul cum vor fi utilizate aceste resurse într-un an preelectoral. Totodată, legea despre care vorbim și pe care o dorim majoritatea covârșitoare a autorităților locale, se referă la sistemul de finanțe locale și crearea unor reguli foarte clare și precise de relații interbugetare. Astfel ca să fie depolitizat sistemul, apară stimulente

pentru APL de a colecta mai multe venituri și exploata mai eficient potențialul economic local, precum și pentru asigurarea o autonomie financiară reală. Ceea ce în consecință, va permite pornirea procesului de descentralizare și crearea premizelor necesare pentru dezvoltarea locală, inclusiv pentru atragerea investițiilor. Cu alte cuvinte, această lege instituie niște reguli foarte clare de joc. Iar ceea ce se propune de către reprezentanții puterii - păstrarea asistenței actual depășit și politizat de finanțe publice locale, precum și consolidarea mecanismului actual de repartizare a surselor financiare pentru investiții, bazat pe fără de lege, politizare și corupere politică. Lucruri care sunt evidente pentru toată lumea și care numai discreditează pe cei care vin cu astfel de propuneri.

Se spune că protestul de vineri ar avea careva tangențe cu Partidul Comuniștilor. Este just sau nu?

Viorel Furdui: Astfel de insinuări, reprezintă niște aberații tendențioase și care urmăresc scopul de a discredită CALM. Tot așa s-a încercat de a spune, atunci când pe

Viorel FURDUI, director executiv CALM:

”Acțiunea primarilor vine în susținerea programului de guvernare, în susținerea recomandărilor Consiliului European”.

1 februarie 2013 au ieșii peste 500 de primari care au cerut descentralizare și respect. Dacă urmărim această logică, atunci și Consiliul European, care recent a cerut de la autoritățile moldovene să implementeze legea din 2014, de asemenea, au tangență cu opoziția. Deci, este evident că aceste proteste, precum și recomandarea Consiliului European, nu au legătură cu acest lucru. De fapt, colegii mei din studio au explicat foarte clar. Acest eveniment, organizat de CALM, are și o denumire foarte clară și sugestivă, ca să înțeleagă toată lumea. Se numește în felul următor: „În susținerea noului sistem de finanțe locale și împotriva tăgădnării adoptării și implementării acestei legi”. Deci, cum poți considera politică o astfel de acțiune, care, practic, vine în susținerea programului de guvernare, în susținerea Strategiei Descentralizării adoptate de actuala guvernare, în susținerea recomandărilor Consiliului European?

Veaceslav Ioniță: Poți să numești cum vrei, eu știu clar că Partidul Comunist avea 2 intenții, să scoată primarii și să scoată patentarii. Și, ironia sorții, noi avem pri-

marii scoși în stradă și coincidența este că lucrul acesta este în planul lor. Eu admit că CALM-ul are bune intenții nu vreau să-i învinuiesc.

Alexei Busuioc: Domnul Ioniță, dar dvs. știți că primarii din PLDM sunt sunați și le este interzis să iasă la miting?

Veaceslav Ioniță: Da, știu, noi le spunem la oameni să nu se dea la prostii din cauza că se confundă reforma administrației publice locale cu dorința de a porni niște mecanisme pe care noi nu vrem să ni le asumăm. Încerc să vă lămuresc în limba română și văd că foarte greu înțelegeți.

Ce ar trebuie de schimbat în lege ca ea să fie acceptată?

Veaceslav Ioniță: Capacitatea financiară a autorităților locale trebuie să fie crescută, prin distribuirea impozitelor. RM este o republică micuță, la noi cea mai mare parte a impozitelor nu se generează în teritoriu.

De ce trebuie de amânat cu un an?

Veaceslav Ioniță: Prima problemă, pe care o rezolvăm în acest an, este distribuția impozitului pe venit a persoanelor fizice. 200 000 000 îi repartizăm mai echitabil între primării. Avem o problemă legată de impozitul pe proprietate.

Ce trebuie de făcut pentru a ajunge la un compromis?

Gheorghe Răileanu: Consider că e posibil un compromis, nu este nimic pierdut, decizii ireparabile nu sunt adoptate. Eu cred că noi vom fi foarte insistenți și vom ajunge la adoptarea acestei legi.

Alexei Busuioc: Este posibilă doar după ce primiți legea și implementarea la 1 ianuarie 2014, e posibil să stăm civilizat cum am stat și până acum. Noi am discutat foarte mult, am discutat cu toți liderii politici, noi am crezut că ne-am înțeles, acum am observat cu totul alt ceva.

Mihai Roșcovan: Eu cred că sunt necesare încă discuții suplimentare, trebuie partidele să-și consulte primarii, să afle părerea lor și până la urmă, cel mai important, este ca politicienii noștri să înțeleagă că ei sunt nu numai politicieni, dar și oameni de stat.

Igor Boțan: Eu cred, și acum mă conving, că sistemul finanțelor locale trebuie

Igor BOȚAN, analist:

”Acum, eu înțeleg că toate lucrurile se aranjează pentru a avea atu-uri în ajutorul campaniei electorale”.

depolitizat și cu cât mai repede se va face acest lucru, cu atât mai bine va fi pentru Republica Moldova. Eu, cu regret, constat că reformele privind administrația publică locală, despre care au crezut că, iată, sunt pe sfârșite, descopăr că de parte de a fi încheiată această reformă. Îl ascult pe domnul Ioniță care spune că mai trebuie de făcut asta, asta și asta, și aici îmi amintesc niște statistici. Noi am făcut studii care au arătat că în anul 2011, Parlamentul și-a folosit doar 65 la sută din timpul dedicat ședințelor în plen. Anul trecut, cifra a fost mai mare, dar tot, aproximativ 20 la sută din timpul care trebuia să fie dedicat ședințelor plenary a fost pierdut. Anul curent, vă amintesc, în vară Parlamentul a plecat în vacanță cu o lună mai înainte, în toamnă a venit cu o lună mai târziu decât trebuia, timp care putea fi folosit pentru acoperirea breșelor a fost pierdut. Acum, eu înțeleg că toate lucrurile se aranjează pentru a avea atu-uri în ajutorul campaniei electorale. E foarte regretabil acest lucru.

Sursa: TV7

CALM: CARTE DE VIZITĂ

Misiunea CALM este de a promova o administrație publică locală democratică, descentralizată, transparentă și eficientă, capabilă să contribuie efectiv la dezvoltarea comunităților locale și asigurarea membrilor săi cu servicii publice de calitate.

MEMBRII CALM BENEFICIAZĂ DE:

- Instrumente eficiente de promovare a descentralizării și autonomiei locale reale;
- Stabilirea unui parteneriat efectiv cu Guvernul și autoritățile publice centrale în baza principiilor de egalitate, colaborare, legalitate, transparență și respect reciproc.
- Promovarea cooperării constructive și permanente între autoritățile locale și cele centrale;
- Participarea la seminare/mese rotunde/ateliere de lucru/vizite de documentare pe domenii cu tematică strategică pentru comunitățile pe care le reprezintă;
- Consultanță juridică, economică, financiară, statistică etc.
- Organizarea cursurilor de instruire și a schimbului de experiență pentru aleșii și funcționarii din administrația publică locală;
- Efectuarea de analize și expertize ale cadrului legal;
- Editarea unor studii, ghiduri, manuale, cărți, reviste, publicații, filme;
- Promovarea drepturilor și intereselor membrilor CALM;
- Consultanță pe problemele noii legislații și oferirea recomandărilor de implementare a noilor prevederi;
- Consultanță specializată în diverse domenii: tehnologii informaționale, inginerie, arhitectură, contabilitate, management;
- Intermedierea unor acorduri de colaborare cu localități din R Moldova, precum și cu cele de peste hotarele țării;
- Asistență și sprijin în atragerea de fonduri și scriere de proiecte;
- Asistență, suport și informație pentru APL și documente de consiliere expediate cu regularitate: e-buletine, newsletter, website, pliante, ziare, alte materiale de informare și comunicare;
- Acces la briefinguri, consultări, studii și cercetări;
- Serviciu de informare direct prin telefon sau email;
- Suport și asistență în relațiile cu mass-media și facilitarea oportunității de a fi evidențiate în campaniile naționale media ale CALM.
- Promovarea cooperării intermunicipale, a bunelor practici și a colaborării internaționale;
- Stabilirea și dezvoltarea cooperării cu asociațiile și organizațiile naționale și internaționale;

CALM: TREI PRINCIPII DE AUR ALE APL

Congresul Autorităților Locale vă prezintă trei spoturi, realizate în parteneriat cu IDIS „Viitorul”, în care sunt redade, într-un stil artistic, condițiile în care sunt nevoiți să-și exercite misiunea publică edililor locali. Pentru a viziona integral spoturile, urmăriți postul de televiziune EURO TV sau accesați pagina oficială CALM - www.calm.md

1. PUTEREA LOCALĂ E PENTRU TINE!

2. STATELE DE PERSONAL - COMPETENȚA EXCLUSIVĂ A PUTERII LOCALE!

3. NU TE PLÂNGE DE NEVOI. CAUTĂ SOLUȚII!

CU CALM, ÎN OGLINDĂ!

DRAGI PRIETENI, MEMBRI AI CALM ȘI REPREZENTANȚI AI ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE DIN ÎNTREAGA ȚARĂ! Avem plăcerea să vă aducem la cunoștință faptul că, la inițiativa CALM, postul de televiziune EURO TV difuzează lunar o emisiune dedicată problemelor din administrația publică locală. Printre invitați vor fi reprezentanți ai APL de nivelul I și II, reprezentanți ai administrației publice centrale, experți în domeniu.

Emisiunea este difuzată o dată pe lună și este moderată de jurnalista Ecaterina Mitin-Stratan, realizatoarea proiectului „În Oglindă”. Scopul principal al emisiunii este de a atrage atenția societății asupra locului și rolului APL, dar și a accentua importanța descentralizării în dezvoltarea țării.

Suntem ferm convinși că numai prin identificarea și evidențierea problemelor din domeniul APL vom reuși să atragem atenția structurilor centrale asupra dificultăților cu care se confruntă administrațiile locale. Respectiv, vă sugerăm să dați de fiecare dată curs invitațiilor la emisiune, astfel încât opinia dvs. să poată fi auzită de o țară întreagă. Numai utilizând la maxim toate platformele de exprimare, inclusiv ziarul „Vocea Autorităților Publice Locale” și emisiunea radiofonică, vom reuși să facem ca și în Moldova să fie conștientizată o axiomă care în întreaga Europă este demult literă de lege:

COMUNITĂȚILE LOCALE PUTERNICE SUNT TEMELIA UNUI STAT!

Congresul Autorităților
Locale din Moldova

APEL

Către toate comunitățile, care doresc să încheie acorduri de cooperare/parteneriat/înfrățire cu localități din România, Cehia, Suedia, Letonia, Bulgaria, Polonia. Doritorii sunt rugați să transmită la CALM, via fax sau e-mail, următoarea informație despre comunități: numărul de locuitori, mărime localitate, etc., domeniile de cooperare și țara, din care ar dori să fie viitorii parteneri de cooperare.

Congresul
Autorităților
Locale
din Moldova
(CALM)

acordă servicii reprezentanților Administrației Publice Locale în vederea elaborării Planurilor Strategice, consultanță juridică, alte servicii, care pot avea un impact important asupra dezvoltării comunităților locale, a promovării descentralizării și consolidării autonomiei locale. Pentru detalii nu ezitați să ne contactați.

CALM e mereu alături!

În fiecare Sâmbătă, la ora 14.00, la postul de radio Vocea Basarabiei ascultați

„Vocea Administrației Publice Locale”

cu Victor Rusu

De asemenea, puteți asculta această emisiune on-line prin internet la <http://voceabasarabiei.net>